

Skolbarnen och internet 2018

**INTERNET
STIFTELSEN**

www.svenskarnaochinternet.se

Version 1.0

Texten och bilder skyddas enligt lag om upphovsrätt och tillhandahålls med licensen Creative Commons. Erkännande 4.0 Internationell, vars licensvillkor återfinns på www.creativecommons.org på sidan <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/legalcode.sv>.

Vid bearbetning av verket ska IIS logotyper och IIS grafiska element avlägsnas från den bearbetade versionen. De skyddas enligt lag och omfattas inte av Creative Commons-licensen enligt ovan.

Författare: Kristina Alexanderson, Matti Palm och Åsa Melin Mandre

Fotograf: Kristina Alexanderson

Internetstiftelsen (IIS) ansvarar för internets svenska toppdomän .se. IIS är en oberoende allmännyttig organisation som verkar för en positiv utveckling av internet i Sverige.

Organisationsnummer: 802405-0190

Innehåll

Inledning	4
Kapitel 1 - Skolbarnen	7
Kapitel 2 - Internetanvändning	15
Kapitel 3 - Tillgång till internet och utrustning i skolan	20
Kapitel 4 - Internet i undervisningen	27
Kapitel 5 - Attityder och kunskap	35
Metod	45

Digital kompetens för alla viktig utmaning för skolan

Den här rapporten visar att många svenska elever får undervisning i digital kompetens, såsom källkritik, skydd mot kränkningar på nätet och programmering. Den svenska skolan har alltså kommit igång med arbetet med digital kompetens enligt den nya läroplanen. Tyvärr visar rapporten också att undervisningen inte når alla. Hälften av eleverna har exempelvis kommit igång med programmering men samtidigt innebär det att hälften inte har gjort det. Få elever får också undervisning regelbundet, varje vecka eller ens varje månad i digital kompetens. Rapporten pekar även på att undervisning kan ge resultat. Exempelvis ser vi ett samband mellan att de som får undervisning om skydd mot kränkningar på nätet också är mindre utsatta för nätmobbning än andra. Tillgång till utrustning är också viktig. De som har en egen dator via skolan uppger att de har högre digital kompetens än andra.

De barn som går i svenska skolan är alla flitiga internetanvändare. Att vara en aktiv internetanvändare behöver dock inte innebära att man är en kunnig och medveten användare. Här har skolan en viktig roll. I skolans uppdrag ingår enligt den reviderade läroplanen, som trädde i kraft 1 juli, att utveckla elevers digitala kompetens.

Enligt regeringens digitaliseringsstrategi för skolväsendet ska alla barn utveckla en adekvat digital kompetens. Det står tydligt i "Läroplanen för grundskolan samt för förskoleklassen och fritidshemmet"¹ att det är skolans uppdrag att "bidra till att eleverna utvecklar förståelse för hur digitaliseringen påverkar individen och samhällets utveckling. Det ska även ges möjlighet att utveckla ett kritiskt och ansvarsfullt förhållningssätt till digital teknik, för att kunna se möjligheter och förstå risker samt kunna värdera information. Utbildningen ska därigenom ge eleverna förutsättningar att utveckla digital kompetens och ett förhållningssätt som främjar entreprenörskap."

Hur långt har då skolan kommit i det här arbetet? I vår rapport kan vi se att skolan har

kommit igång med arbetet men det finns fortfarande mycket kvar att göra. Vi har i den här rapporten ställt frågor till svenska elever om deras vardag med internet. Vi har också ställt frågor kring barnens upplevda digitala kompetens samt vilken roll som skolan och tillgången till digital teknik har. Genom att undersökningen genomfördes innan den reviderade läroplanen trädde i kraft blir årets resultat också lite extra intressant. Den kan ses som en nollmätning för att vi framgent ska kunna följa hur förändringarna i läroplanen kom att påverka elevernas digitala kompetens.

Alla elever är aktiva användare av internet. De använder främst internet för "vardagsanvändning", som att titta på Youtube, spela spel, kommunicera i sociala medier och lyssna på musik. Den vardagsaktivitet som främst kopplas till skolans arbete är att söka efter information. När vi frågar eleverna säger de att internet är viktigt och med ökad ålder blir internet också allt viktigare för studierna. Men skolan får inte glömma sitt ansvar att göra eleverna till medvetna och kunniga användare av internet, det vill säga att utveckla en adekvat digital kompetens hos alla elever.

Det är tydligt att många skolor redan i dag arbetar med vissa aspekter av digital kompetens, som källkritik. 91 procent av eleverna säger att de fått undervisning i källkritik. Dock besvaras inte frågan vilken typ av källkritik de får lära sig. Ny forskning från Lunds universitet "Sök- och källkritik i grundskolan"² samt Skolinspektionens granskning 2018 av "Undervisning om källkritiskt förhållningsätt i svenska och samhällskunskap"³ visar att skolans undervisning i källkritik behöver uppdateras för den digitala vardagen som är självklar för eleverna. Undervisningen i källkritik behöver uppdateras för att lära eleverna mer om digital informationsökning samt hur de värderar digitala källor och information som de möter i sociala medier.

Ett glädjande resultat är att hälften av alla elever uppger att de någon gång fått arbeta med programmering i skolan, vanligast är det bland eleverna i mellanstadiet. Dessvärre uppger färre högstadieelever i år att de programmerat, jämfört med 2017. Rapporten visar också att regelbunden undervisning i programmering är ovanlig. Men att bli digitalt kompetent innefattar också att skolan tar sitt ansvar och ger eleverna regelbunden undervisning i alla aspekter av digital kompetens. Här finns det mer att göra. Elever uppger att de fått utbildning någon gång i "säkerhet" (57 procent), upphovsrätt (66 procent) och hur de ska hantera kränkningar (82 procent). Men regelbunden undervisning är mycket ovanligare.

En förutsättning för att eleverna ska utveckla digital kompetens är förstås att skolan har nödvändig teknik och infrastruktur, och att eleverna ges tillgång till dessa resurser. Att ha tillgång till wifi, datorer och surfplattor är inte en självklarhet för mellanstadiet i svenska skolan. På högstadiet visar statistiken att användningen av internet för skolarbete går upp samtidigt som tillgång till datorer och surfplattor ökar.

Tillgång till datorer spelar roll för vad eleverna får lära sig. Elever som har egna datorer i skolan förbereds för att kunna hantera kränkningar och får mer kunskap om hur digitala verktyg fungerar. Det är alltså viktigt att skolan lär ut digital kompetens i en kontext där elever har digitala verktyg som gör att eleverna kan applicera sina kunskaper och färdigheter direkt.

Andra nyheter vi ser är att eleverna uppger att deras privata mobiler används mindre i undervisningen. Antingen kan det vara ett tecken på att skolan har infört begränsningar i hur elever får använda sin privata mobil i undervisningen eller så betyder det att fler skolor tar sitt ansvar för att erbjuda elever de digitala verktyg som behövs för att de ska kunna utveckla sin digitala kompetens och använda internet för skolarbete.

I och med läroplansförändringarna kommer det att bli extra intressant att följa upp

den här rapporten nästa år. Skolan har en stor och viktig utmaning framför sig för att alla barn ska få likvärdig digital kompetens och spelar en avgörande roll för att utveckla elevernas medvetna användning av internet. Detta är ett arbete vi på Internetstiftelsen ständigt jobbar för att stödja, bland annat genom den här undersökningen.

Stockholm november 2018

Kristina Alexanderson
Ansvarig för Internetstiftelsens skolsatsningar

Noter

1. Skolverket, Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (reviderad 2018) <https://www.skolverket.se/publikationer?id=3975>
2. Carlsson, Sundin, Sök- och källkritik i grundskolan, Lunds universitet, 2018 https://www.iis.se/docs/Sok_och_kallkritik_i_skolan.pdf
3. Skolinspektionen Undervisning om källkritiskt förhållningssätt i svenska och samhällskunskap, 2018 <https://www.skolinspektionen.se/globalassets/publikationssok/granskningsrapporter/kvalitetsgranskningar/2018/kallkritik/undervisning-om-kallkritiskt-forhallningssatt.pdf>

Skolbarnen

Barnen på mellanstadiet, födda 2005–2007

Pojkarna på mellanstadiet tittar på Youtube och spelar spel, flickorna använder sociala medier och lyssnar på musik. Det är en mycket förenklad sammanfattning av deras liv på internet, men den är passande. Barnen som gick på mellanstadiet när de svarade på undersökningen är nämligen jämgamla med Youtube, som lanserades 2005, och de är alla yngre än Facebook, som grundades 2004. De är också jämgamla med musiktjänsten Spotify, som startade 2006.

Förutom skillnader i hur mycket pojkar och flickor tittar på Youtube, använder sociala medier och lyssnar på musik så finns det även andra tydliga skillnader mellan hur pojkar och flickor använder internet på mellanstadiet. Det är vanligare att flickor använder internet för skolarbete (73 %) än att pojkar gör det (65 %). Flickor tittar i högre grad på Netflix (61 %) än pojkar (38 %). Även TV-kanalernas playtjänster är mycket mer populära bland mellanstadieflickorna (52 %) än bland pojkarna (22 %). Var fjärde flicka (25 %) läser bloggar och nästan lika många (23 %) lyssnar på podd. Motsvarande siffror för pojkar är mycket lägre. 7 procent läser bloggar och bara 4 procent har lyssnat på en podd.

Snapchat är den sociala medier-tjänst som är populärast bland mellanstadiebarnen, både bland pojkar och flickor. Flickor använder dock Snapchat dagligen i nästan dubbelt så stor utsträckning (82 %) som pojkarna (44 %).

Mellanstadiebarnens dagliga aktiviteter på internet

Pojkar på mellanstadiet		Flickor på mellanstadiet	
1	Youtube	83%	Sociala medier (exempelvis Facebook) 89%
2	Spel	74%	Snapchat 82%
3	Tittar på film/video	72%	Tittar på film/video 77%
4	Direktmeddelanden	65%	Direktmeddelanden 75%
5	Sociala medier (exempelvis Facebook)	52%	Youtube 73%
6	Lyssna på musik	46%	Lyssna på musik 66%
7	Snapchat	44%	Spel 61%
8	Google sök	40%	Instagram 57%
9	Använder internet i skolan för skolarbete	37%	Spotify 48%
10	Spotify	33%	Google sök 39%

Tabell 1.1. Andel av skolbarnen i mellanstadieålder som dagligen utför aktiviteter på internet, fördelat på kön, år 2018.

Mellanstadiebarnens aktiviteter på internet, någon gång

Pojkar på mellanstadiet		Flickor på mellanstadiet		
1	Youtube	100%	Sociala medier (exempelvis Facebook)	95%
2	Spelar spel	91%	Lyssna på musik	93%
3	Tittar på film/video	89%	Tittar på film/video	93%
4	Direktmeddelanden	83%	Youtube	91%
5	Lyssna på musik	83%	Direktmeddelanden	91%
6	Google sök	71%	Snapchat	86%
7	Sociala medier (exempelvis Facebook)	65%	Google sök	80%
8	Använder internet i skolan för skolarbete	63%	Spelar spel	77%
9	Snapchat	60%	Spotify	75%
10	Spotify	51%	Använder internet i skolan för skolarbete	73%
11	Ringer via internet	50%	Netflix	61%
12	Använder internet i skolan för annat än skolarbete	39%	Instagram	61%
13	Netflix	38%	Ringer via internet	52%
14	Instagram	36%	Playtjänster	52%
15	Wikipedia	36%	Videosamtal	48%
16	Söker information	26%	Söker information	41%
17	E-post	26%	Wikipedia	36%
18	Skype	24%	Musical.ly	36%
19	Videosamtal	22%	Använder internet i skolan för annat än skolarbete	29%
20	Playtjänster	22%	Publicerar var man är	27%
21	Läser/lyssnar på e-böcker	20%	E-post	25%
22	Publicerar var man är	17%	Läser bloggar	25%
23	Twitch	11%	Poddradio	23%
24	Facebook	11%	Läser/lyssnar på e-böcker	20%
25	Lyssnar på närradio	11%	Pinterest	18%
26	Whatsapp	9%	Lyssnar på närradio	16%
27	Navigera med hjälp av GPS	9%	Whatsapp	16%
28	Twitter	7%	Skype	11%
29	Läser bloggar	7%	Läser dagstidning på nätet	9%
30	Läser dagstidning på nätet	7%	Facebook	7%
31	Betalapp, till exempel Swish	4%	Navigera med hjälp av GPS	7%
32	Musical.ly	4%	Hälso-/träningssapp	5%
33	Poddradio	4%	Betalapp, till exempel Swish	2%
34	Reddit	2%	Twitter	2%
35	Hälso-/träningssapp	2%	Reddit	2%
36	Pinterest	0%	Skriver i en egen blogg	2%
37	Skriver i en egen blogg	0%	Twitch	0%

Tabell 1.2. Andel av skolbarnen i mellanstadieålder som någon gång utför aktiviteter på internet, fördelat på kön, år 2018.

”Det har blivit mycket mer dator på lektionerna”

Ebba, 12 år, går i sjätte klass

Använder ni internet i skolan?

Ja, vi använder internet varje dag i engelska, svenska, SO och NO. Förra året fick vi egna datorer som vi använder i skolarbetet, men vi får inte göra annat på dem och inte ta hem dem. Innan dess hade vi lånedatorer, men nu har vi egna. Det är bra. I trean hade vi surfplattor, och det har vi nu också när vi gör Stop Motion-filmer på Elevens val. De försöker digitalisera skolan helt, så det har blivit mycket mer dator på lektionerna. Min mentor undervisar också andra lärare om digitalisering.

Vad gör ni på datorerna i skolan?

Vi läser och skriver. Och vi har en hemsida där vi loggar in och kan hitta all fakta vi behöver för att lösa uppgifter. Vi lär oss också hur man Googlar och att programmera i Scratch, det tycker jag är jättekul. Sen har vi testat digitala prov. Det funkar bra, men det är dumt att det är ganska lätt att fuska genom att söka upp svaren när inte läraren ser. Sen kunde man inte skriva så långa svar, det fick inte plats att skriva så många tecken.

Får ni lära er hur man avgör vad som är sant eller falskt på internet?

Ja, sen vi fick datorerna har vi pratat mycket om att man inte ska tro på allt man läser på internet. Man ska alltid kolla vilken källa det är och ställa en del kontrollfrågor. Det är svårt ibland att avgöra vad som är sant, men jag har mina aningar. Om jag läser på Wikipedia så stämmer det oftast, men jag dubbelkollar alltid. På Flashback ska man inte tro på något har jag lärt mig.

Använder du dator hemma för skolarbete?

Ja, vi får läxor att göra på datorn. Vi har

till exempel fått spela in ett eget Sommar-program och lämnat in som läxa. Och lagat mat i hemkunskapen hemma som vi fotat och skickat in. Ibland strular det tekniskt, och då gör jag dem i skolan istället. Mamma är IT-support hemma, men det funkar inte alltid ändå. Men hon vet hur man stänger av internet hemma, för det gör hon när hon tycker vi spelar för mycket. Hon har bra koll på vilka tjänster jag använder och hjälper mig att registrera dem.

Hur mycket använder du internet utanför skolan?

Jag använder internet varje dag på min mobil och min surfplatta hemma. Jag spelar Hay Day och Sling Kong, eller så kollar jag på film på Netflix eller Youtube. Sedan använder jag Snapchat varje dag, pratar med kompisar och skickar bilder. I femman var jag helt besatt av att lyssna på en podd, nu blir det lite mindre. Och just nu är min mobil trasig, så då blir det blir mindre internet. Det är lite jobbigt, men samtidigt skönt också.

Barnen på högstadiet, födda 2002-2004

Även på högstadiet fortsätter Youtube att ligga i topp för pojkarna (97 %) och sociala medier i topp för flickorna (95 %). 86 procent av pojkarna tittar också på Youtube dagligen och 95 procent av flickorna använder sociala medier dagligen.

Dagens högstadiebarn hade knappt lärt sig gå när Facebook lanserades, men det är långt ifrån den mest populära sociala medier-tjänsten för dem. I stället är det Snapchat som ligger i topp. Pojkarna använder Snapchat dagligen i lika stor utsträckning som de tittar på Youtube (86 %) och 92 procent av flickorna använder Snapchat varje dag. Instagram är nästan lika vanligt bland högstadiebarnen som Snapchat. 78 procent av pojkarna och 91 procent av flickorna använder Instagram. 73 procent av pojkarna och 87 procent av flickorna använder Instagram varje dag.

Högstadiebarnen är jämnåriga med Skype men bara 11 procent av pojkarna och 7 procent av flickorna har använt kommunikationstjänsten.

Dagens högstadiebarn är äldre än Spotify och att lyssna på musik på nätet är mycket vanligt. Nästan alla flickor (95 %) gör det och en stor del av pojkarna (88 %).

I högstadiet har internet blivit ännu vanligare i skolarbetet än i mellanstadiet. 87 procent av pojkarna och 84 procent av flickorna använder internet i skolarbetet på högstadiet.

Högstadiebarnens dagliga aktiviteter på internet

Pojkar på högstadiet		Flickor på högstadiet		
1	Snapchat	86%	Sociala medier (exempelvis Facebook)	95%
2	Youtube	86%	Snapchat	92%
3	Direktmeddelanden	84%	Instagram	87%
4	Sociala medier (exempelvis Facebook)	83%	Lyssna på musik	86%
5	Google sök	75%	Direktmeddelanden	83%
6	Instagram	73%	Spotify	77%
7	Använder internet i skolan för skolarbete	73%	Youtube	71%
8	Lyssna på musik	72%	Tittar på film/video	66%
9	Spel	70%	Använder internet i skolan för skolarbete	64%
10	Tittar på film/video	69%	Använder internet i skolan för annat än skolarbete	61%

Tabell 1.3. Andel av skolbarnen i högstadieålder som dagligen utför aktiviteter på internet, fördelat på kön, år 2018.

Högstadiet barnens aktiviteter på internet, någon gång

Pojkar på högstadiet		Flickor på högstadiet		
1	Youtube	97%	Sociala medier (exempelvis Facebook)	95%
2	Direktmeddelanden	95%	Lyssna på musik	95%
3	Google sök	94%	Snapchat	94%
4	Sociala medier (exempelvis Facebook)	92%	Instagram	91%
5	Snapchat	89%	Youtube	91%
6	Lyssna på musik	88%	Tittar på film/video	91%
7	Använder internet i skolan för skolarbete	87%	Direktmeddelanden	87%
8	Spelar spel	84%	Spotify	87%
9	Tittar på film/video	80%	Använder internet i skolan för skolarbete	84%
10	Använder internet i skolan för annat än skolarbete	79%	Google sök	83%
11	Instagram	78%	Använder internet i skolan för annat än skolarbete	72%
12	Spotify	77%	Netflix	66%
13	Söker information	63%	Söker information	56%
14	Ringer via internet	59%	E-post	56%
15	E-post	56%	Ringer via internet	55%
16	Wikipedia	56%	Spelar spel	51%
17	Facebook	47%	Wikipedia	48%
18	Publicerar var man är	39%	Publicerar var man är	38%
19	Playtjänster	33%	Videosamtal	38%
20	Twitch	32%	Facebook	33%
21	Netflix	31%	Playtjänster	29%
22	Videosamtal	20%	Läser bloggar	26%
23	Betalapp, till exempel Swish	20%	Poddradio	23%
24	Navigera med hjälp av GPS	19%	Betalapp, till exempel Swish	21%
25	Hälso-/träningssapp	17%	Hälso-/träningssapp	17%
26	Twitter	17%	Navigera med hjälp av GPS	11%
27	Lyssnar på närradio	16%	Pinterest	11%
28	Poddradio	13%	Lyssnar på närradio	10%
29	Läser/lyssnar på e-böcker	13%	Twitter	10%
30	Skype	11%	Whatsapp	10%
31	Reddit	11%	Läser/lyssnar på e-böcker	9%
32	Läser dagstidning på nätet	9%	Läser dagstidning på nätet	7%
33	Läser bloggar	5%	Skype	7%
34	Whatsapp	3%	Musical.ly	6%
35	Pinterest	2%	Skriver i en egen blogg	5%
36	Musical.ly	0%	Twitch	1%
37	Skriver i en egen blogg	0%	Reddit	0%

Tabell 1.4. Andel av skolbarnen i högstadieålder som någon gång utför aktiviteter på internet, fördelat på kön, år 2018.

”Vi har aldrig några datorer i klassrummet”

Nelson, 15 år, går i nionde klass

Använder du internet i skolan?

Inte speciellt ofta på lektionerna. På svenskan skriver vi texter ibland i data-salen och mejlar in till läraren, men inte i andra ämnen. Vi kanske använder internet i skolarbetet några gånger per termin. Vi har aldrig några datorer i klassrummet, utan vi skriver bara på papper. Och vi har inte fått undervisning i programmering på länge, tror det var i sexan senast. Det finns dock några i klassen som behöver Ipads för att lära sig, de använder dem på alla lektioner.

Men använder du mobiltelefonen för att göra skolarbetet på lektionerna?

Nej, vi får inga sådana uppgifter där vi ska använda internet. Vi måste lämna in mobiltelefonerna under lektionerna, men får använda dem om vi behöver lyssna på musik för att kunna koncentrera oss. Det gör jag ofta. Men annars måste vi som sagt lämna in mobiltelefonerna.

Använder du internet på rasterna?

Ja, det gör jag. Vi får använda skolans wifi, men det är så långsamt så det är ingen som gör det. Så jag använder mobilnätet om jag vill lyssna på musik eller göra något annat på nätet på raster.

Har du fått undervisning i källkritik på internet?

Källkritik pratar vi ganska mycket om. Men vi har bara pratat om det, vi har inte gått

ut på internet för att öva. Men jag tycker att jag ändå kan avgöra vad som är sant och falskt på nätet ganska bra, jag använder ju mobilen mycket och lär mig på det sättet om hur det funkar.

Vad gör du på internet utanför skolan?

Jag kollar på Youtube och Netflix, googlar mycket och letar fakta. Sedan använder jag Instagram och en del Snapchat, men jag tycker Snapchat har blivit tråkigare så det blir mest Insta. Jag lyssnar också mycket på musik när jag går till skolan och så spelar jag på PS4 hemma. Det blir mest mobilen och PS4 som jag använder, men ibland mammas eller pappas dator. Totalt använder jag internet flera timmar varje dag, men på lektionerna är det som sagt nästan enbart för att lyssna på musik.

Barnen på gymnasiet, födda 1999–2001

När dagens gymnasiebarn föddes hade bara varannan svensk tillgång till internet hemma, jämfört med dagens 98 procent. De hade börjat grundskolan när Apple lanserade Iphone i Sverige och idag använder 98 procent av barnen i gymnasiet internet i sin telefon varje dag. De är också jämngamla med Wikipedia, som över hälften av dem använder (57 % av pojkarna och 52 % av flickorna.)

Barnen som går på gymnasiet idag har alltid kunnat googla, eftersom Google lanserades 1998. 83 procent av pojkarna och 78 procent av flickorna googlar varje dag.

Barnen på gymnasiet hade redan börjat på mellanstadiet när Snapchat lanserades 2011. Nu använder 83 procent av pojkarna och 90 procent av flickorna Snapchat varje dag. Men Snapchat slåss med Instagram om uppmärksamheten. Bland flickorna är det något vanligare att använda Instagram än Snapchat dagligen (92 %) medan 72 procent av pojkarna använder Instagram varje dag.

Att använda internet i skolan för skolarbete blir vanligare ju äldre barnen blir. Alla pojkar på gymnasiet i undersökningen använder internet i skolan för skolarbete och nästan lika många av flickorna (95 %).

Det är vanligare att flickor tittar på Netflix (72 %) och playtjänster (41 %) jämfört med pojkar, där 52 procent tittar på Netflix och 28 procent på playtjänster. Pojkar tittar däremot i större utsträckning på Youtube (99 %) jämfört med flickor (90 %).

Jämfört med i grundskolan har gymnasieeleverna börjat använda e-post i högre grad. 72 procent av pojkarna och 83 procent av flickorna uppger att de använder e-post.

Gymnasiebarnens dagliga aktiviteter på internet

Pojkar på gymnasiet		Flickor på gymnasiet		
1	Youtube	91%	Instagram	92%
2	Lyssna på musik	88%	Direktmeddelanden	90%
3	Använder internet i skolan för skolarbete	87%	Sociala medier (exempelvis Facebook)	90%
4	Direktmeddelanden	87%	Snapchat	90%
5	Sociala medier (exempelvis Facebook)	84%	Lyssna på musik	89%
6	Google sök	83%	Använder internet i skolan för skolarbete	88%
7	Snapchat	83%	Spotify	84%
8	Spotify	74%	Använder internet i skolan för annat än skolarbete	80%
9	Använder internet i skolan för annat än skolarbete	74%	Google sök	78%
10	Instagram	73%	Tittar på film/video	73%

Tabell 1.5. Andel av skolbarnen i gymnasieålder som dagligen utför aktiviteter på internet, fördelat på kön, år 2018.

Gymnasiebarnens aktiviteter på internet, någon gång

Pojkar på gymnasiet		Flickor på gymnasiet		
1	Använder internet i skolan för skolarbete	100%	Lyssna på musik	97%
2	Youtube	99%	Sociala medier (exempelvis Facebook)	97%
3	Google sök	97%	Snapchat	96%
4	Lyssna på musik	96%	Direktmeddelanden	95%
5	Direktmeddelanden	94%	Google sök	95%
6	Tittar på film/video	94%	Använder internet i skolan för skolarbete	95%
7	Använder internet i skolan för annat än skolarbete	90%	Instagram	94%
8	Sociala medier (exempelvis Facebook)	89%	Tittar på film/video	93%
9	Snapchat	86%	Spotify	92%
10	Spelar spel	82%	Använder internet i skolan för annat än skolarbete	92%
11	Spotify	81%	Youtube	90%
12	Instagram	79%	E-post	83%
13	E-post	72%	Söker information	79%
14	Söker information	70%	Facebook	79%
15	Ringer via internet	70%	Netflix	72%
16	Facebook	62%	Betalapp, till exempel Swish	58%
17	Wikipedia	57%	Ringer via internet	56%
18	Betalapp, till exempel Swish	52%	Wikipedia	52%
19	Netflix	52%	Videosamtal	49%
20	Publicerar var man är	36%	Spelar spel	45%
21	Playtjänster	28%	Publicerar var man är	44%
22	Twitter	22%	Playtjänster	41%
23	Läser dagstidning på nätet	22%	Poddradio	40%
24	Hälso-/träningssapp	20%	Läser dagstidning på nätet	30%
25	Videosamtal	20%	Hälso-/träningssapp	29%
26	Reddit	20%	Läser bloggar	28%
27	Navigera med hjälp av GPS	16%	Twitter	24%
28	Poddradio	14%	Navigera med hjälp av GPS	23%
29	Lyssnar på närradio	13%	Pinterest	14%
30	Skype	11%	Läser/lyssnar på e-böcker	14%
31	Läser/lyssnar på e-böcker	9%	Lyssnar på närradio	13%
32	Läser bloggar	8%	Whatsapp	12%
33	Whatsapp	6%	Skype	7%
34	Pinterest	2%	Skriver i en egen blogg	3%
35	Skriver i en egen blogg	2%	Reddit	2%
36	Twitch	0%	Twitch	0%
37	Musical.ly	0%	Musical.ly	0%

Tabell 1.6. Andel av skolbarnen i gymnasieålder som någon gång utför aktiviteter på internet, fördelat på kön, år 2018.

Egen dator vanligare bland pojkar

Alla skolbarn använder internet och en stor majoritet gör det flera gånger om dagen. I princip alla har en egen smart mobil. I nio av tio hem finns en eller flera surfplattor och nästan alla har tillgång till en eller flera datorer hemma. Det är dock vanligare bland pojkar att ha en egen dator än bland flickor på både mellanstadiet och högstadiet. En tredjedel av barnen i åldern 11-16 år uppger att deras föräldrar har satt upp regler för deras internetanvändande. Nästan alla föräldrar uppger att de känner till de flesta eller en del av de tjänster som barnen känner till när det gäller de tjänster som barnen använder. En av fem föräldrar använder dock aldrig barnens digitala tjänster.

- Alla skolbarn använder internet (100 %) och en stor majoritet gör det flera gånger varje dag (77 %).
- Det är vanligast att ansluta via mobiltelefon (99 %), följt av dator (96 %) och surfplatta (77 %).
- Alla skolbarnen (100 %) har egen mobiltelefon och i princip alla har en smartmobil.
- Nästan alla skolbarn (98 %) bor i ett hem där det finns en eller flera datorer, men det är vanligare att pojkar har egen dator än flickor. 73 procent av pojkarna på mellanstadiet har egen dator, 59 procent av flickorna. På högstadiet har 85 procent av pojkarna egen dator men enbart 73 procent av flickorna.
- I 91 procent av hemmen finns det en eller flera surfplattor. På mellanstadiet har 64 procent egen surfplatta, på högstadiet 66 procent.
- På frågan hur man har anslutit till internet under den senaste månaden svarar flest att de har använt en internetuppkoppling hemma (95 %), följt av att använda mobilnätet (85 %) och att koppla upp sig i skolan (73 %).
- 32 procent av barnen i åldern 11-16 år uppger att deras föräldrar har satt upp regler för deras internetanvändande, medan 43 procent av deras föräldrarna svarar att de har satt upp regler.
- 37 procent av föräldrar till barn på mellanstadiet och högstadiet uppger att de är insatta i sina barns digitala liv. Det är enbart 14 procent som uppger att de inte har koll.
- Nästan alla föräldrar (96 %) uppger att de känner till de flesta eller en del av de tjänster som barnen använder. Det är dock 22 procent av föräldrarna som inte själva är aktiva på tjänsterna som deras barn använder.

Alla skolbarn använder internet

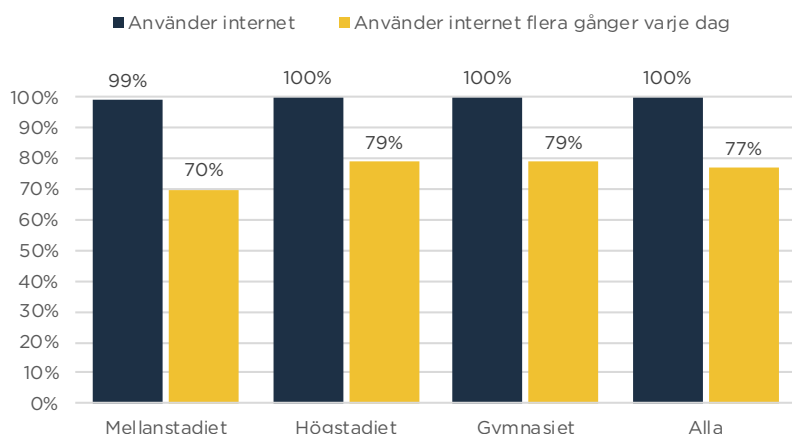

Diagram 2.1. Andel av skolbarnen 11-19 år som använder internet samt som gör det flera gånger varje dag, år 2018.

Alla skolbarn använder internet (100 %), och en mycket stor del av dem gör det väldigt frekvent (77 %). På mellanstadiet använder 99 procent internet och 70 procent flera gånger varje dag. På högstadiet och gymnasiet använder 100 procent internet och 79 procent flera gånger varje dag.

Skolbarnen surfar mest via mobilen

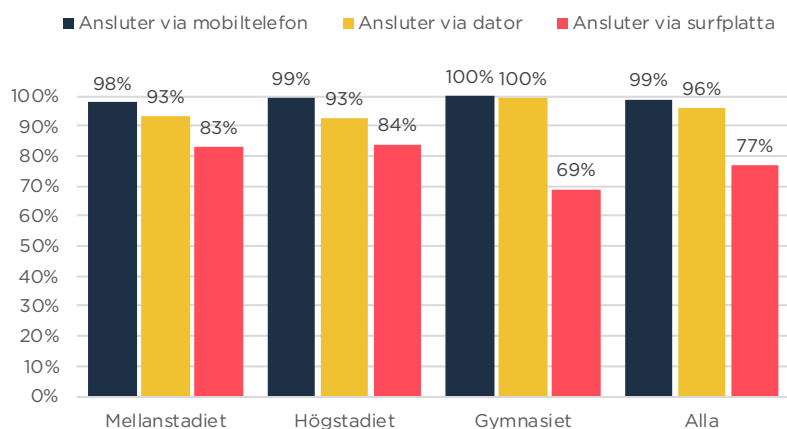

Diagram 2.2. Andel av skolbarnen 11-19 år som använder internet via mobiltelefonen, datorn respektive surfplattan, år 2018.

Nästan alla skolbarn använder internet via mobilen (99 %). Det är vanligare än att ansluta via datorn på mellanstadiet (93 %) och högstadiet (93 %). Men på gymnasiet är det 100 procent som ansluter både via mobilen och datorn. Bland alla skolbarn är det 96 procent som ansluter via datorn.

Att använda internet med surfplattan sjunker med stigande ålder. På mellanstadiet är det 83 procent som använder internet via surfplattan, medan det på gymnasiet har sjunkit till 69 procent. Av alla är det 77 procent som använder surfplattan för att ansluta till internet.

Alla har mobiler men vanligare att pojkar har egna datorer

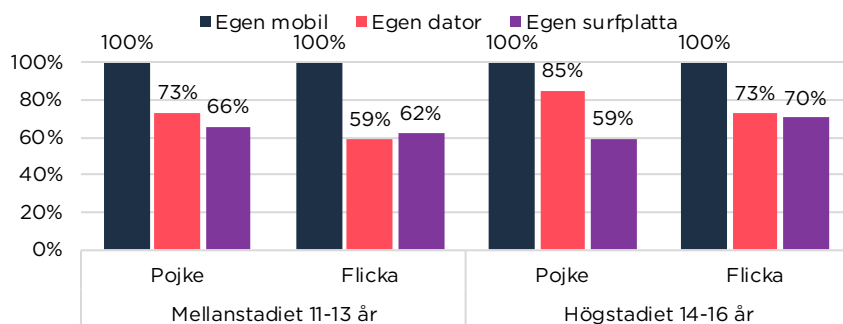

Diagram 2.3. Andel av skolbarnen på mellanstadiet (11-13 år) och högstadiet (14-16 år) som har tillgång till egen mobil, dator respektive surfplatta, år 2018.

I princip alla skolbarn (98 %) bor i ett hem där det finns en eller flera datorer. Och i 91 procent av hemmen finns det en eller flera surfplattor. Men att ha egna datorer och surfplattor är inte lika vanligt, och det finns skillnader mellan pojkar och flickor.

73 procent av pojkarna på mellanstadiet har egen dator, 59 procent av flickorna. Trenden håller i sig på högstadiet, där 85 procent av pojkarna har egen dator medan motsvarande siffra bland flickorna är 73 procent.

Även surfplatta är vanligare bland pojkar (66 %) än flickor (62 %) på mellanstadiet. Det förändras dock på högstadiet, där egen surfplatta är vanligare bland flickor (70 %) än bland pojkar (59 %).

Alla skolbarnen (100 %) på mellanstadiet och högstadiet har egen mobiltelefon, och i princip alla har en smartmobil. Det är vanligare med Iphone (72 %) än med en Android-mobiltelefon (26 %).

Vanligast att använda internetuppkoppling hemma

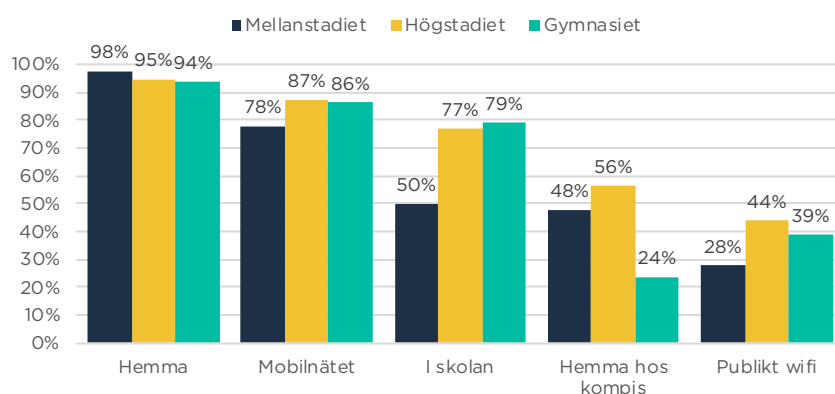

Diagram 2.4. Andel av skolbarnen 11-19 år som har anslutit till internet på olika sätt under senaste månaden, år 2018.

På frågan hur man har anslutit till internet under den senaste månaden svarar flest att de har använt en internetuppkoppling hemma (95 %), följt av att använda mobilnätet (85 %) och att koppla upp sig i skolan (73 %). Bland mellanstadieelever är det dock enbart hälften (50 %) som kopplat upp sig i skolan, medan det är vanligare på högstadiet (77 %) och gymnasiet (79 %).

43 procent av föräldrarna har surfregler för sina barn

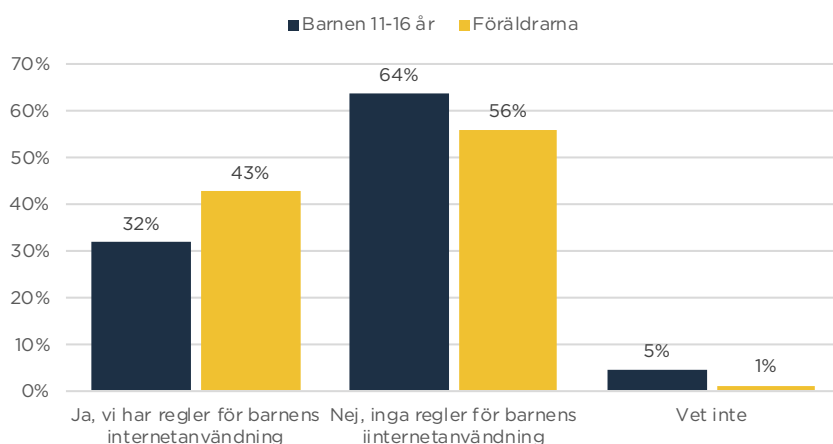

Diagram 2.5. Andel av barnen på mellanstadiet och högstadiet 11-16 år samt deras föräldrar som svarar om de har regler för barnens internetanvändning, år 2018.

I undersökningen har vi även ställt frågor till skolbarnens föräldrar om deras barns internetanvändning. På frågan om föräldrar har satt upp regler för deras barns internetanvändande ger barnen och föräldrarna lite skiftande svar. 32 procent av barnen i åldern 11-16 år uppger att deras föräldrar har satt upp regler för deras internetanvändande, medan 43 procent av deras föräldrar svarar att de har satt upp regler. Det är alltså en större andel föräldrar än barn som uppfattat att de har regler för barnens internetanvändande.

Det är vanligare med regler för barnens internetanvändande ju yngre barnen är. 54 procent av föräldrarna till barn på mellanstadiet uppger att de reglerar barnens internetanvändande. Motsvarande andel bland föräldrar till barn på högstadiet är 35 procent.

2 av 5 föräldrar känner sig insatta i sina barns digitala liv

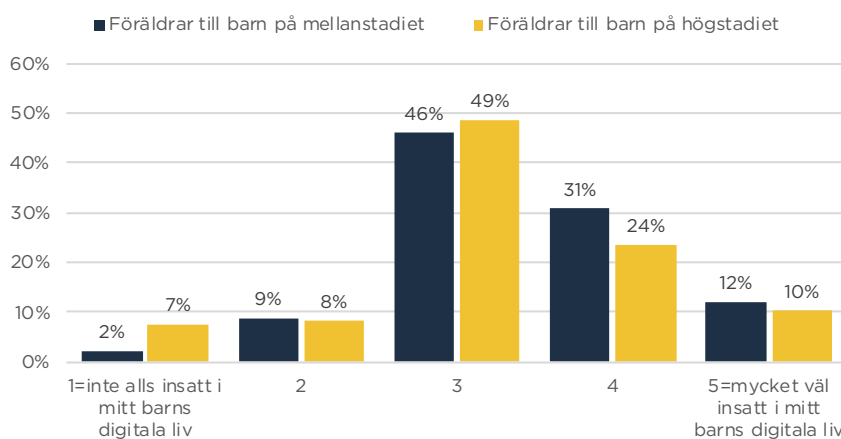

Diagram 2.6 Andel av föräldrar till barnen på mellanstadiet 11-13 år och högstadiet 14-16 år som känner sig i olika grad insatta i sina barns digitala liv, år 2018. De svarande har angivit hur insatta de är på en skala 1-5, där 1 är inte alls insatt och 5 är mycket väl insatt.

37 procent av föräldrar till barn på mellanstadiet och högstadiet uppger att de är insatta i sina barns digitala liv. Det är enbart 14 procent som uppger att de inte har koll.

Ju äldre barn man har, desto mindre insatt är föräldrarna i barnens liv på nätet. 34

procent av föräldrarna till högstadiesbarnen känner sig insatta, medan motsvarande andel bland föräldrar till barn på mellanstadiet är 43 procent.

Föräldrar har koll på de flesta tjänsterna barnen använder

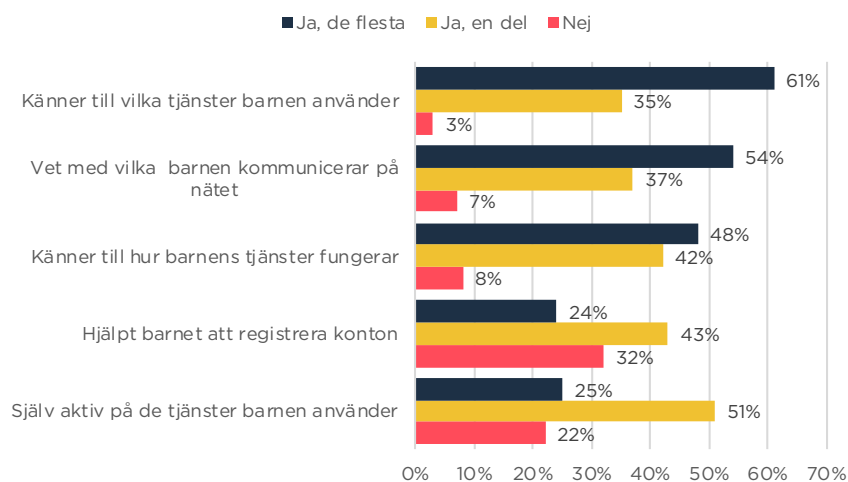

Diagram 2.7. Andel av föräldrarna till barn på mellanstadiet och högstadiet 11-16 år som hjälpt barnet registrera konton, själva är aktiva på de tjänster barnen använder, vet vilka barnen kommunicerar med på nätet, känner till vilka tjänster barnen använder samt hur de fungerar, år 2018.

Nästan alla (96 %) föräldrar uppger att de känner till de flesta eller en del av de tjänster som barnen använder. Det är dock 22 procent av föräldrarna som inte själva är aktiva på tjänsterna som deras barn använder.

En majoritet av föräldrarna vet även vilka barnen pratar med på internet. Enbart 7 procent uppger att de inte känner till vilka barnen kommunicerar med på nätet.

Färre mobiltelefoner på lektionerna

I skolan använder nästan alla internet för att göra skolarbetet någon gång. Det dagliga användandet i skolan för skolarbete ökar med stigande ålder, från 37 procent av mellanstadieeleverna till 88 procent i gymnasiet. Däremot har inte alla elever tillgång till skolans trådlösa nätverk, och bland mellanstadieeleverna minskar till och med andelen som kopplar upp sig på skolans wifi. På lektionerna använder skolbarnen främst datorer i klassuppsättningar eller i datorsalar. Att ha tillgång till en egen dator eller surfplatta via skolan är inte lika vanligt, men andelen som har tillgång till en egen dator via skolan ökar på både mellan- och högstadiet. På mellanstadiet upplever de elever som har en egen dator i skolan att de är mer digitalt kunniga än de som inte har en egen dator via skolan. Användningen av de privata mobiltelefonerna för skolarbete på lektionerna minskar samtidigt för andra året i rad.

- 98 procent av alla skolbarn 11-19 år använder internet i skolan för att göra skolarbete. Det är fler än de som använder internet i skolan till annat än skolarbetet (88 %).
- Även om nästan alla elever använder internet i skolarbetet i skolan, så svarar bara 73 procent att de har använt skolans nät när de kopplat upp sig den senaste månaden.
- 75 procent av eleverna på mellanstadiet får använda skolans wifi, vilket är en minskning från 83 procent förra året. På högstadiet använder 92 procent skolans wifi.
- Drygt en tredjedel (37 %) av mellanstadieeleverna använder internet i skolan dagligen för skolarbete. På högstadiet är motsvarande siffra 68 procent och på gymnasiet 88 procent.
- Den vanligaste utrustningen på mellan- och högstadiet är datorer som finns i skolan i klassuppsättning eller i en datorsal (85 %). Att ha tillgång till en egen dator (47 %) eller egen surfplatta (22 %) via skolan är inte alls lika vanligt, men det blir allt vanligare att få en egen dator via skolan.
- På mellanstadiet upplever de elever som har en tillgång till en egen dator i skolan att de är mer digitalt kunniga än de som inte har en egen dator i skolan.
- Användandet av egna privata mobiler på lektionerna för skolarbete minskar. På mellanstadiet har det halverats från 28 procent förra året till 14 procent i år. På högstadiet har det minskat från 45 procent förra året till 40 procent i år.

Nästan alla använder internet i skolan för skolarbete

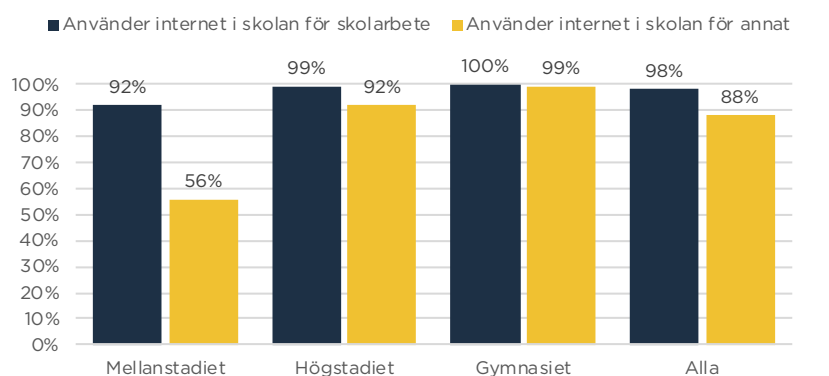

Diagram 3.1. Andel av skolbarnen (11-19 år) som använder internet i skolan för skolarbete respektive annat, år 2018.

98 procent av alla skolungdomar 11-19 år använder internet i skolan för att göra skolarbete minst någon gång. Det är fler än som svarar att de använder internet i skolan till annat än skolarbete (88 %). Och på mellanstadiet är det enbart drygt hälften (56 %) som använder internet i skolan till annat än skolarbete.

Färre på mellanstadiet får tillgång till skolans wifi

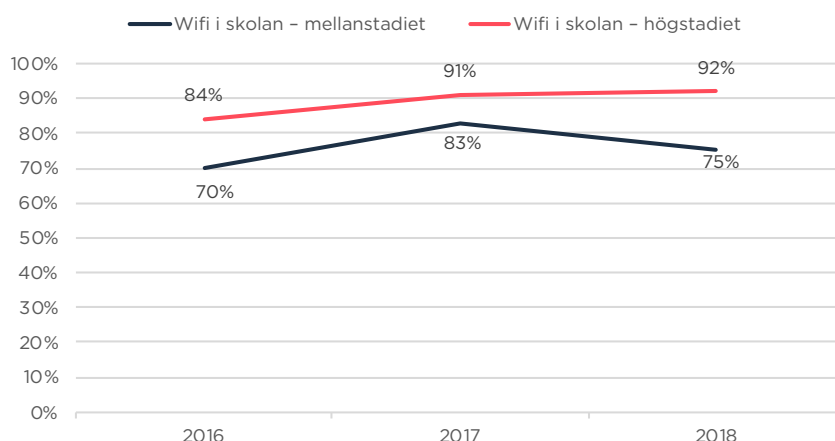

Diagram 3.2. Andel av skolbarnen på mellanstadiet (11-13 år) och högstadiet (14-16 år) som har tillgång till trådlöst nätverk (wifi) i skolan, år 2018.

Även om nästan alla skolbarn har svarat att de använder internet i skolarbetet i skolan, så är det färre som uppger att de har kopplat upp sig på skolans internet. Totalt svarar 73 procent att de har använt skolans internet när de kopplat upp sig den senaste månaden (se diagram 2.6). Nedbrutet på åldrar så har 50 procent av mellanstadietseleverna, 77 procent på högstadiet och 79 procent på gymnasiet kopplat upp sig på skolans internet.

85 procent av eleverna på mellan- och högstadiet uppger att de har tillgång till ett trådlöst internet (wifi) i skolan som de kan använda. På mellanstadiet är andelen dock lägre - 75 procent på mellanstadiet uppger att de har tillgång till och kan använda skolans wifi, varav 8 procent svarar att de har wifi-tillgång ibland. Förra året var motsvarande siffra 83 procent. Detta trots att Skolverkets rapport IT-användning och IT-kompetens i skolan från 2015 visar att i stort sett alla grund- och gymnasieskolor har trådlöst nätverk

installerat. På högstadiet är det 92 procent av eleverna som uppger att de får använda skolans wifi, varav 9 procent ibland.

Internet används i skolarbetet allt oftare ju äldre barnen blir

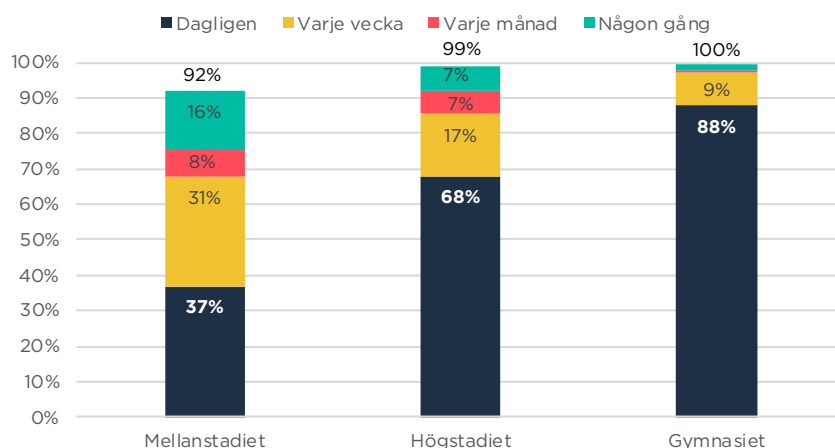

Diagram 3.3. Andel av skolbarnen (11-19 år) som använder internet i skolan för skolarbete olika ofta, år 2018.

Ju äldre eleverna blir, desto vanligare blir det både att man använder internet i skolan för skolarbete och att man gör det mer frekvent. Drygt en tredjedel (37 %) av mellanstadiel eleverna använder internet i skolan varje dag för att göra skolarbete. På högstadiet är motsvarande siffra 68 procent och på gymnasiet 88 procent. Det blir troligtvis vanligare med skoluppgifter som kräver internet ju äldre eleverna blir.

Egen dator via skolan ökar

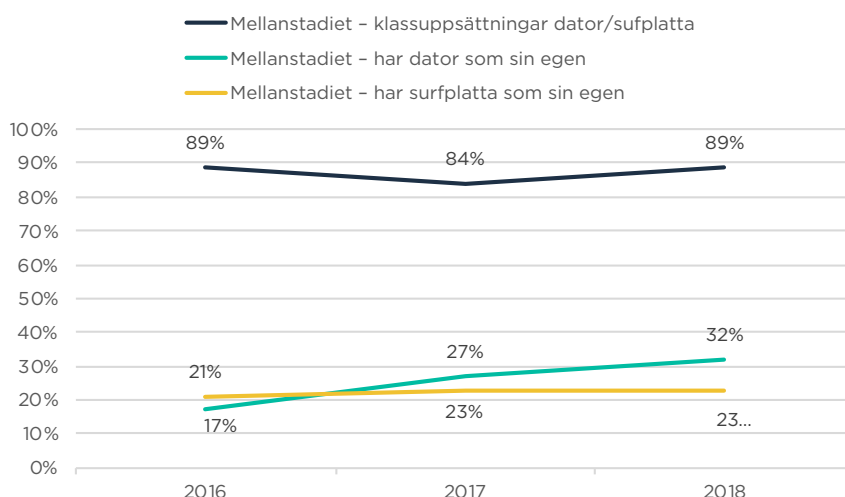

Diagram 3.4. Andel av skolbarnen på mellanstadiet (11-13 år) som har tillgång till olika form av utrustning i skolan, år 2016-2018.

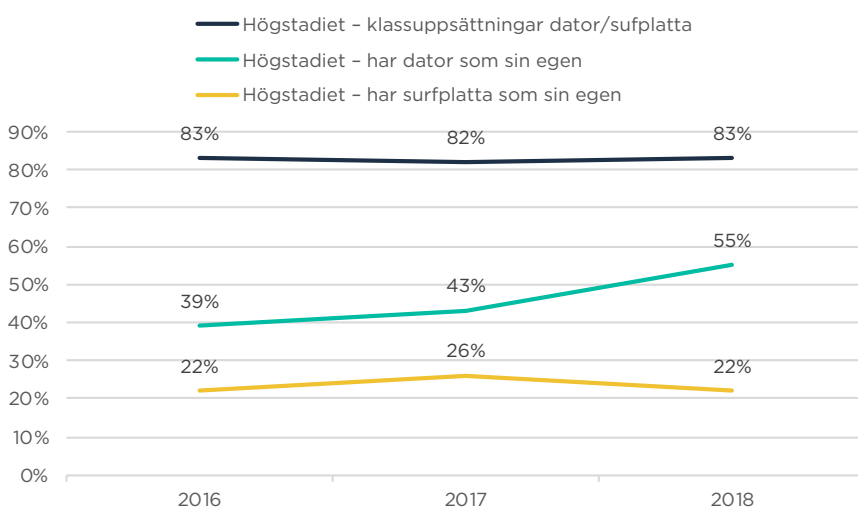

Diagram 3.5. Andel av skolbarnen på högstadiet (14-16 år) som har tillgång till olika form av utrustning i skolan, år 2016-2018.

När det gäller vilken utrustning man använder för surfa i skolan så är det vanligast att använda datorer som finns i skolan i klassuppsättningar i en datasal eller en datorvagn. Utrustning som flera delar på. 89 procent av mellanstadieeleverna har en klassuppsättning datorer i skolan. Motsvarande siffra för högstadiet är 83 procent. Att i skolan ha tillgång till en egen dator eller surfplatta är inte alls lika vanligt. Men det blir allt vanligare med en egen dator.

På mellanstadiet har 32 procent egen dator via skolan, för två år sedan var motsvarande siffra 17 procent. På högstadiet är det betydligt vanligare att man har tillgång till en egen dator, 55 procent uppger att man har det. Motsvarande siffra för två år sedan var 39 procent.

Ungefär var femte på mellanstadiet (23 %) och på högstadiet (22 %) har tillgång till egen surfplatta via skolan. De andelarna har legat still eller till och med minskat något det sista året.

Framåt behöver skolorna planera för en digitalisering av de nationella proven. Enligt Skolverket ska samtliga nationella prov vara digitala år 2022. Det finns ännu inga fastställda krav på vilken sorts utrustning skolorna kommer behöva erbjuda eleverna för att kunna göra proven digitalt. Skolverket skriver dock att skolor kommer behöva införskaffa nya eller uppgradera sina befintliga digitala enheter så att de kan hantera webbläsare som stödjer moderna webbstandarder.

Mellanstadieelever med egen dator mer digitalt kunniga

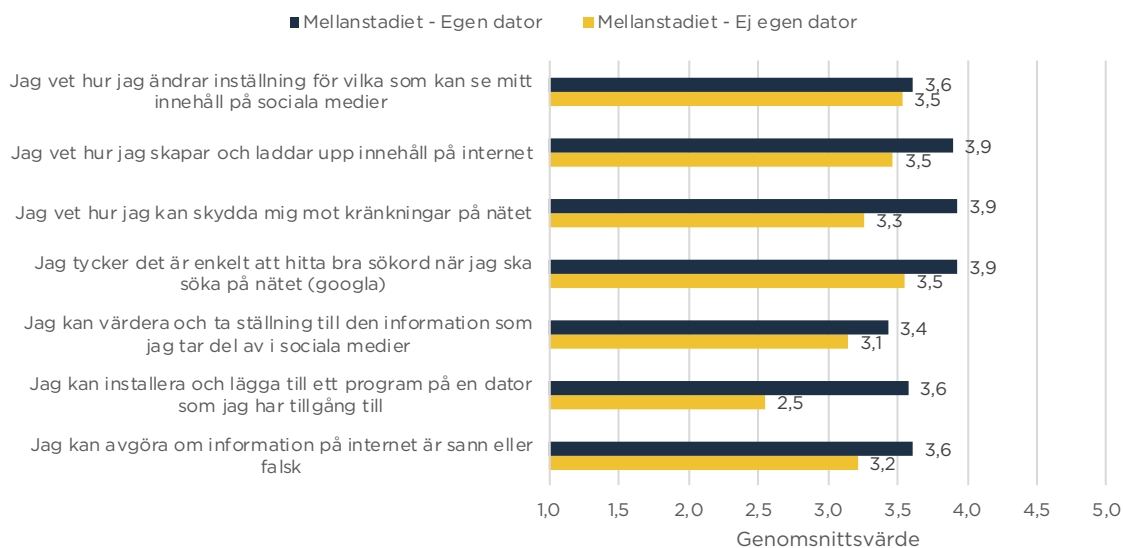

Diagram 3.6. Genomsnittligt värdering på en skala 1-5 av hur kunniga mellanstadieeleverna 11-13 år anser sig vara fördelat på de som har tillgång till egen dator i skolan eller ej, år 2018.

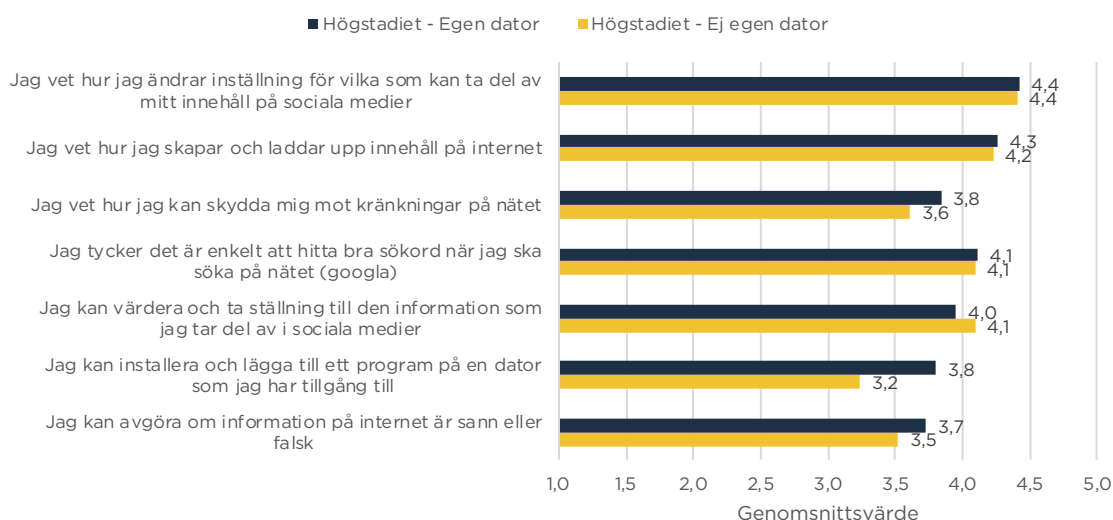

Diagram 3.7. Genomsnittligt värdering på en skala 1-5 av hur kunniga högstadieeleverna anser sig vara fördelat på de som har tillgång till egen dator i skolan eller ej, år 2018.

Skolbarnen på mellanstadiet med en egen dator i skolan känner sig mer digitalt kunniga än de som inte har tillgång till en egen dator via skolan. Med digitalt kunnig avses att man själv anser sig kunna skydda sig mot kränkningar på nätet, hitta bra sökord, skapa och ladda upp innehåll, ändra inställningar för vilka som kan ta del av innehållet i sociala medier, avgöra om information på nätet är sann eller falsk, installera och lägga till program på en dator samt värdera och ta ställning till information i sociala medier.

På högstadiet har skillnaden mellan de med eller utan egen dator i skolan minskat när det gäller hur barnen uppskattar sin digitala kunnsighet. Undantaget är när det gäller att installera ett program.

Mobiltelefon på lektionerna för skolarbete allt ovanligare

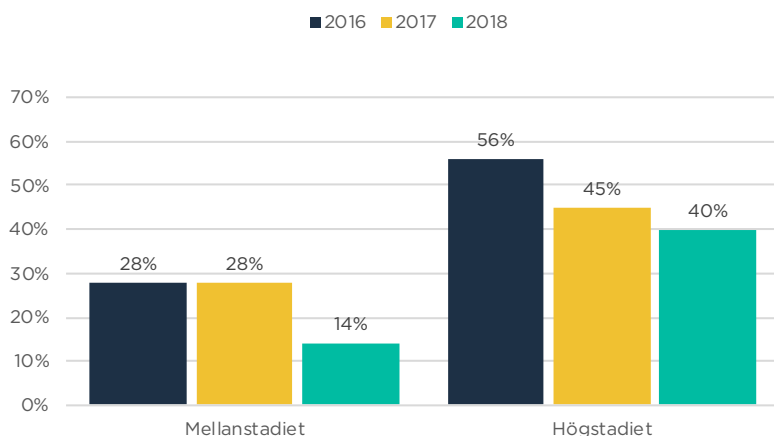

Diagram 3.8. Andel av skolbarnen på mellanstadiet (11-13 år) och högstadiet (14-16 år) som använder sin egen privata mobiltelefon för att göra skolarbete, år 2016-2018.

Användandet av egna privata mobiler på lektionerna för skolarbete minskar. På mellanstadiet har det halverats från förra året till 14 procent. På högstadiet har det minskat till 40 procent från 45 procent förra året.

En förklaring till minskningen av mobiltelefonerna på lektionerna kan vara att skolan har en ändamålsenlig utrustning som gör att mobiltelefonerna inte behövs. Skolorna ska erbjuda de verktyg som behövs för undervisningen.

I Skolverkets rapport från 2015 svarar 69 procent av grundskolorna att de tillåter att eleverna använder privat inköpt utrustning i undervisningen. Men i samma rapport svarar drygt en av tio av högstadieeleverna att de blir störda av sin egen användning av sms eller sociala medier i klassrummet. Lärarna är än mer kritiska. Två tredjedelar av lärarna i årskurs 7-9 och gymnasieskolan tycker att arbetet i klassrummet störs varje dag av elevers användning av sms, sociala medier etc.

”Eleverna använder internet varje dag”

Mikael, lärare i svenska, matematik och NO på mellanstadiet

Använder du internet i undervisningen?

Ja absolut, eleverna använder internet varje dag i mina ämnen. Exempelvis skriver de texter i Word online som de delar med mig så jag kan följa skrivprocessen. Sedan söker de fakta på nätet till många uppgifter. Vi använder också ett webbaserat verktyg för färdighetsträning i matematik och tittar på film via nätet. Vi har också testat digitala prov precis, som kändes lite krångliga att lägga upp men sedan väldigt enkla att rätta. Sedan kommer ju både källkritik och programmering in i mina ämnen.

Har eleverna egen dator på lektionerna?

Nej, vi har lånedatorer som vi bokar. Det finns väl ungefär en dator per två elever. I pads har vi på lågstadiet, och på mellanstadiet har vi tillgång till cirka 15 lärplattor. Elever med dyslexi får en egen Ipad av skolan för att lyssna på inlästa läromedel. Skulle alla ha en egen dator via skolan skulle vi ännu bättre kunna utnyttja de digitala möjligheterna i klassrummet.

Får eleverna ha mobiltelefoner på lektionerna?

Nej, egentligen inte men vi hamnar där ganska ofta ändå. Exempelvis så gjorde vi uppgifter om befruktning av växter i NO igår, och då ville en elev kolla fakta på nätet i sin mobil för vi hade inga datorer. Och då är det klart att jag säger ja, jag vill ju uppmuntra att de söker information när de är motiverade. Sedan är eleverna här på mellanstadiet duktiga på att följa ordningsreglerna ändå, visst händer det att det piper från mobilen i fickan men

det kan vi hantera. De har inte tillgång till skolans wifi på sina mobiler.

Hur digitalt kunniga tycker du att eleverna är?

De äldre barnen är ganska duktiga på att hantera datorer, men de yngre är mest vana med Ipad. Vi vill att de ska lära sig hantera en dator. Och det är stor skillnad mellan enskilda elever. Skolans uppgift är att jämna ut de skillnaderna. Sedan tycker jag att eleverna generellt behöver bli bättre på källkritik, den undervisningen bör vi utveckla. Att kunna avgöra vad som är sant och falskt på internet är viktigt men svårt. Jag skulle önska att vi kan lära barnen ännu tidigare och ännu mer om källkritik.

Minskad undervisning om källkritik och mobbning

Att arbeta med källkritik är det vanligaste området inom digital kompetens som eleverna arbetar med inom skolan. Det är också ett av de områden som lyfts fram tydligast i flera olika ämnen i den uppdaterade läroplanen från 2018. En mycket stor del av eleverna har även någon gång fått undervisning i hur man skyddar sig mot kränkningar på nätet. Men andelen elever som får undervisning i hur man skyddar sig mot kränkningar på nätet regelbundet, varje månad eller varje vecka minskar. Även undervisning i källkritik och upphovsrätt sker mer sällan, färre uppger att de får undervisning varje månad eller varje vecka.

- Nio av tio (91 %) får undervisning i källkritik. Var femte (20 %) får det veckovis.
- Den regelbundna undervisningen i källkritik, månadsvis eller oftare, har sjunkit från 60 procent till 43 procent.
- Varannan (51 %) får undervisning i programmering, 64 procent på mellanstadiet och 44 procent på högstadiet.
- 82 procent får undervisning i att skydda sig mot nätmobbning.

Källkritik störst bland digital kompetens i skolarbetet

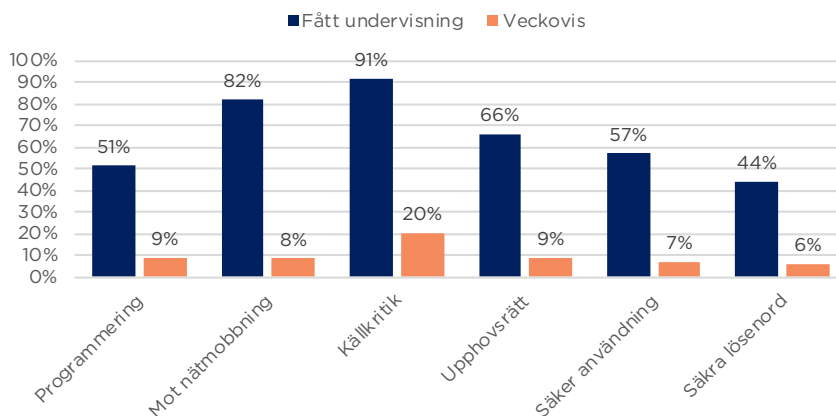

Diagram 4.1. Andel av eleverna i mellanstadiet och högstadiet som har fått undervisning i olika områden kopplat till digital kompetens i skolan, år 2018.

Källkritik och hur man ska ta reda på om något är sant eller falskt på nätet är det område som allra flest barn på mellan- och högstadiet har arbetat med i skolan (91 %). Dessutom arbetar eleverna oftare regelbundet veckovis med källkritik än med något annat område inom digital kompetens. Var femte elev (20 %) uppger att de arbetar regelbundet veckovis med källkritik. Det kanske speglar att källkritik kan vara det område som ingår i såväl svenska och samhällskunskap som historia och naturorienterande ämnen.

Hur man skyddar sig mot mobbning och kränkningar på nätet är det område som näst flest elever uppger att de får undervisning i. Fyra femtedelar (82 %) av barnen i undersökningen uppger att de någon gång arbetat med hur man skyddar sig mot kränkningar. Men det är inte lika vanligt att skolan arbetar regelbundet med internet och kränkningar, som man gör med källkritik. Enbart 8 procent av eleverna uppger att de arbetar veckovis med mobbning, vilket kan upplevas som lite med tanke på att det tydligt slås fast i läroplanens första kapitel "Skolans uppdrag och värdegrund" att skolan aktivt ska motverka kränkande behandling.

Varannan har fått undervisning i programmering

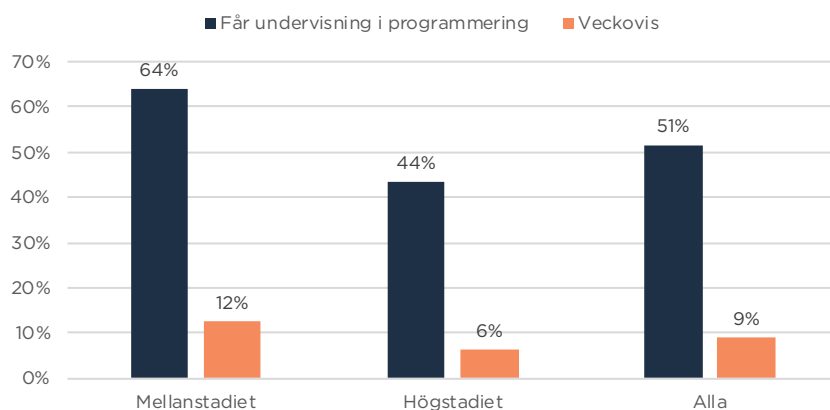

Diagram 4.2. Andel av eleverna i mellanstadiet och högstadiet som har fått undervisning i programmering i skolan, år 2018.

51 procent av eleverna i mellan- och högstadiet har fått undervisning någon gång i programmering. 9 procent får det regelbundet veckovis. Undervisning i programmering är vanligare i mellanstadiet, där 64 procent uppger att de fått undervisning i programmering. Färre än hälften (44 %) av de som går i högstadiet uppger att de någon gång har fått undervisning i programmering, vissa av dem kan alltså syfta på att de fått undervisning i programmering när de gick i mellanstadiet.

Fler programmerar på mellanstadiet

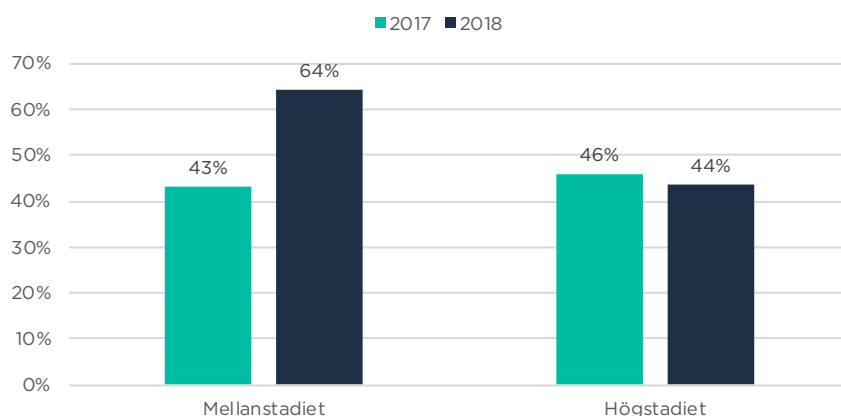

Diagram 4.3. Andel av eleverna i mellanstadiet och högstadiet som har fått undervisning i programmering i skolan, år 2017–2018.

Programmering på mellanstadiet har ökat med 21 procentenheter mellan 2017 och 2018. 2017 hade 43 procent av eleverna på mellanstadiet programmerat i skolan. Motsvarande siffra för 2018 är 64 procent. I högstadiet har dock programmeringen minskat något, från 46 procent till 44 procent mellan 2017 och 2018. Detta är anmärkningsvärt med tanke på att det i läroplansförändringarna 2018 tydligt angivits att alla elever i högstadiet ska lära sig programmering som en del av undervisningen i matematik och teknik.

Ökat antal flickor programmerar i Scratch

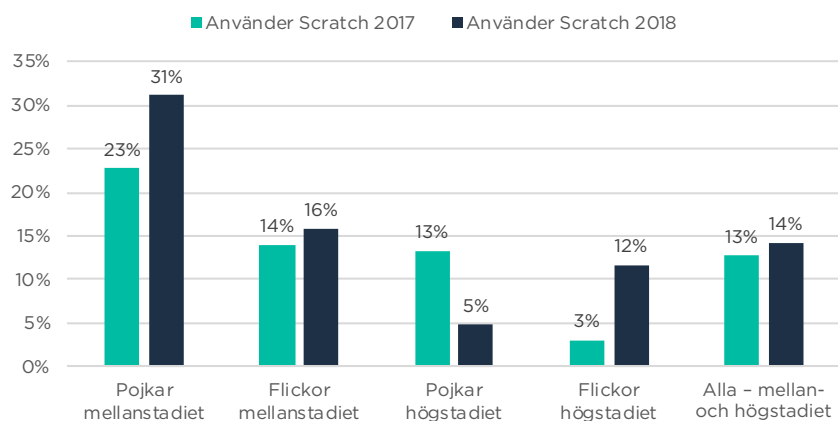

Diagram 4.4. Andel av skolbarnen i mellanstadiet och högstadiet som använder programmeringsspråket Scratch fördelat på kön, år 2017–2018.

Något fler (14 %) använder det visuella programmeringsspråket Scratch 2018 jämfört med 2017 (13 %), i eller utanför skolan. Scratch är mest populärt bland pojkar i mellanstadiet, där nära en tredjedel (31 %) använder det. Det är en ökning sedan 2017 då 23 procent av dem hade använt Scratch. Även bland flickorna på mellanstadiet har fler använt Scratch 2018 (16 %) jämfört med 2017 (14 %). Bland pojkar på högstadiet har Scratch däremot blivit mycket mindre populärt. 2018 hade 5 procent av pojkarna på högstadiet använt Scratch, jämfört med 13 procent 2017. Flickor på högstadiet har däremot börjat använda Scratch mer. 2018 har 12 procent av flickorna på högstadiet använt Scratch, jämfört med 3 procent 2017.

80 procent får undervisning i skydd mot kränkningar

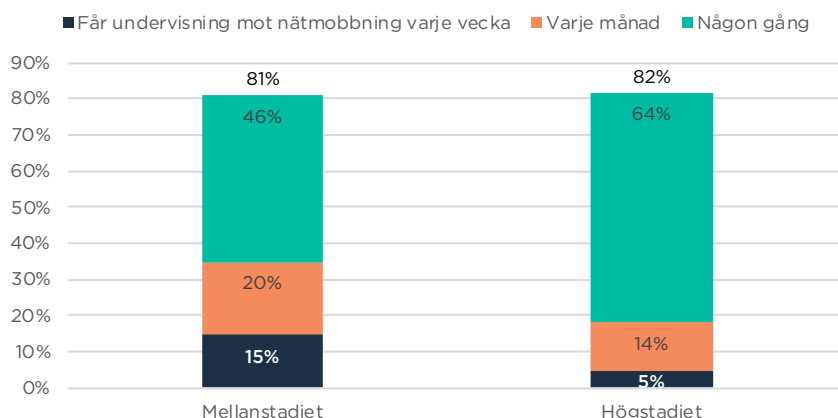

Diagram 4.5. Andel av eleverna i mellanstadiet och högstadiet och som någon gång har fått undervisning i skydd mot kränkningar på internet i skolan, år 2018.

En stor del av skolbarnen, fyra femtedelar, har fått undervisning i skydd mot kränkningar på nätet. Siffran är i stort sett densamma på mellanstadiet (81 %) och högstadiet (82 %). Det är däremot vanligare att få undervisning mot nätmobbning veckovis eller månadsvis på mellanstadiet än på högstadiet.

Regelbunden undervisning mot nätmobbning minskar

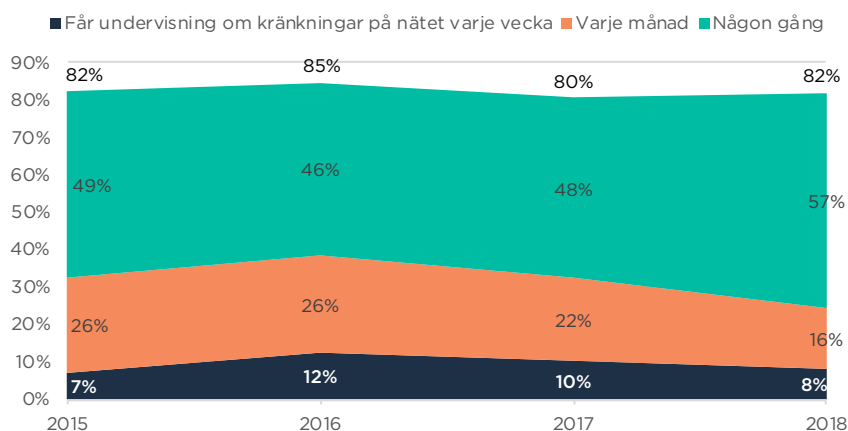

Diagram 4.6. Andel av eleverna i mellanstadiet och högstadiet som fått undervisning i skydd mot kränkningar på internet i skolan fördelat veckovis, månadsvis och någon gång, år 2015-2018.

Andelen skolbarn på mellan- och högstadiet som har fått undervisning i hur man skyddar sig mot kränkningar på nätet har legat i stort sett konstant på över 80 procent sedan det började mätas 2015. Däremot är det färre som uppger att de får undervisning om nätmobbning regelbundet månadsvis eller veckovis 2018 jämfört med 2016. 2016 uppgav 12 procent att de arbetade med nätmobbning i skolan veckovis jämfört med 8 procent 2018. 26 procent uppgav att de arbetade med nätmobbning månadsvis 2016, jämfört med 16 procent 2018. Det innebär en stor minskning av den regelbundna undervisningen månads- eller veckovis på totalt 14 procentenheter.

Nio av tio har fått undervisning i källkritik

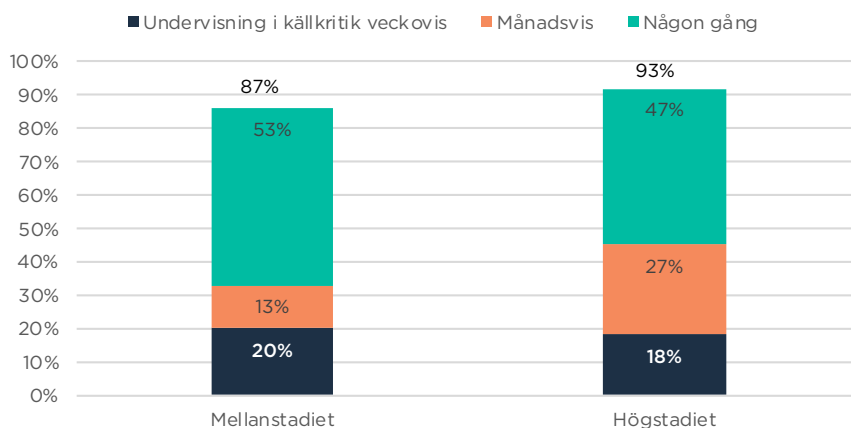

Diagram 4.7. Andel av eleverna i mellanstadiet och högstadiet som har fått undervisning i källkritik, år 2018.

Resultatet i den här rapporten visar att undervisning i källkritik och hur man kan ta reda på vad som är sant och falskt på nätet är den vanligast förekommande undervisningen i digital kompetens i skolan. Hela 93 procent av högstadieleverna och 87 procent av mellanstadieleverna har fått undervisning i källkritik.

Att undervisning i källkritik är så vanligt rimmar väl med att källkritik i digitala källor nämns i den reviderade läroplanen ett flertal gånger i flera skolämnen, såväl inom samhällsorienterande ämnen som naturorienterande ämnen.

Undervisning i källkritik sker mer sällan

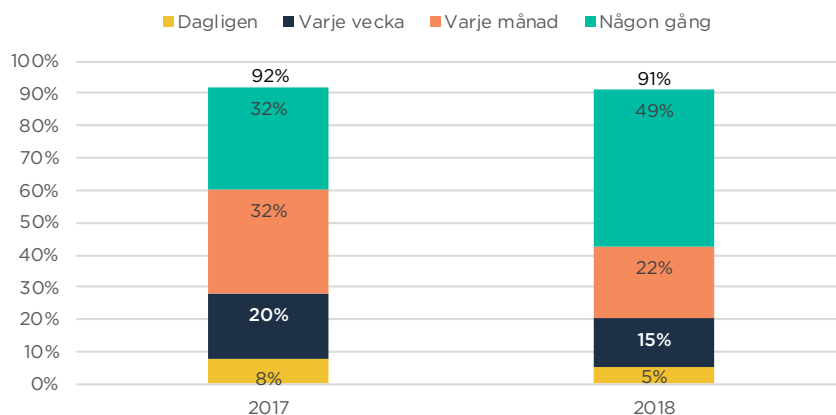

Diagram 4.8. Andel av eleverna i mellanstadiet och högstadiet som fått undervisning i källkritik, år 2017 och 2018.

Trots att källkritik är framträdande i den uppdaterade läroplanen sker undervisningen i mellan- och högstadiet mer sällan 2018 jämfört med 2017. 2017 fick över hälften (60 %) undervisning i källkritik regelbundet, åtminstone månadsvis. 2018 hade den siffran sjunkit till 43 procent.

Två av tre har fått undervisning i upphovsrätt på nätet

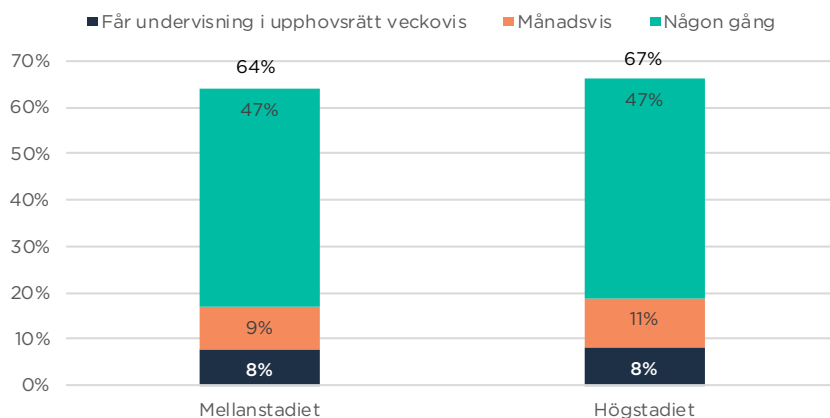

Diagram 4.9. Andel av eleverna i mellanstadiet och högstadiet som någon gång fått undervisning i upphovsrätt på nätet, år 2018.

Undervisning i upphovsrätt och hur man får kopiera och sprida innehåll på internet är vanligare på högstadiet än mellanstadiet. På högstadiet har 67 procent fått undervisning i upphovsrätt på nätet jämfört med 64 procent på mellanstadiet, vilket tyder på att internet används mer i undervisningen och då behöver elever veta vilken källor de kan sprida fritt.

Färre får undervisning i upphovsrätt

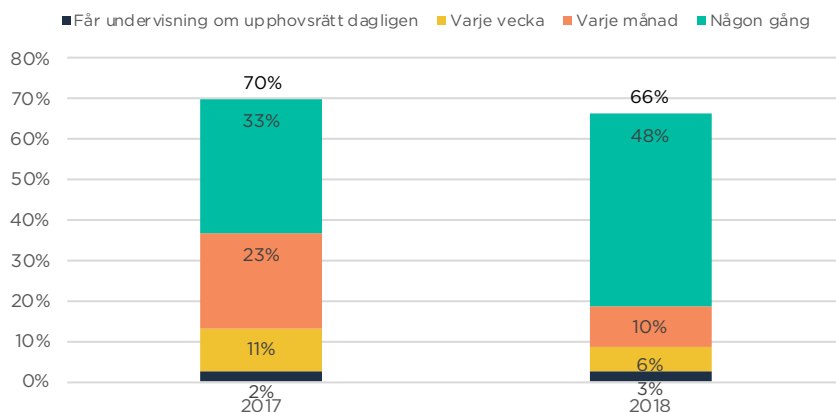

Diagram 4.10. Andel av eleverna i mellanstadiet och högstadiet som fått undervisning i upphovsrätt på nätet, år 2017-2018.

Undervisningen i upphovsrätt på nätet har minskat mellan 2017 och 2018. 2017 uppgav 70 procent av eleverna i mellan- och högstadiet att de fått undervisning i upphovsrätt, jämfört med 66 procent 2018. Framförallt är det den regelbundna undervisningen, månadsvis eller oftare, som minskat. 2017 hade 37 procent fått undervisning i upphovsrätt regelbundet, månadsvis eller oftare. 2018 hade eleverna som fått undervisning minst månadsvis nära halverats till 19 procent.

Över hälften har undervisats i säker användning av internet

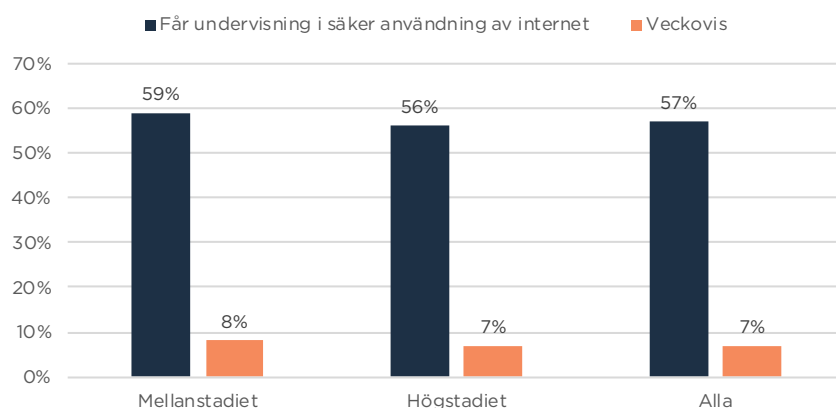

Diagram 4.11. Andel av eleverna i mellanstadiet och högstadiet som fått undervisning i säker användning av internet, år 2018.

Undervisning i säkert användande av internet är något vanligare på mellanstadiet än på högstadiet. 59 procent av eleverna på mellanstadiet och 56 procent av eleverna på högstadiet har fått undervisning i säker användning av internet.

Undervisning om lösenord vanligare på mellanstadiet

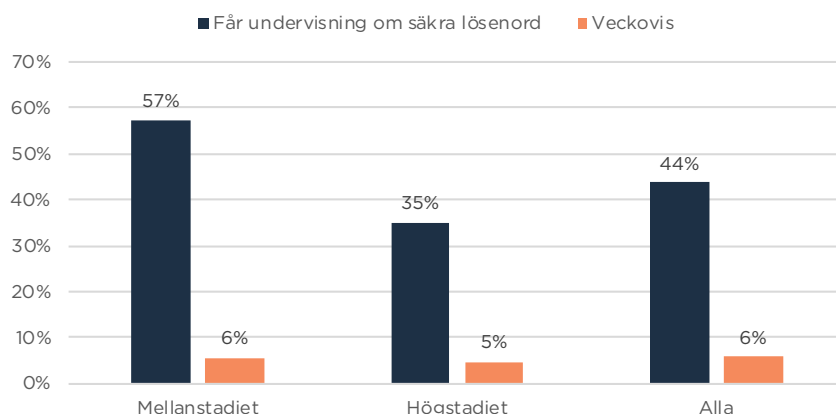

Diagram 4.12. Andel av eleverna i mellanstadiet och högstadiet som fått undervisning i säkra lösenord, år 2018.

På mellanstadiet lär sig fler än hälften av eleverna om säkra lösenord (57 %). I högstadiet har enbart en dryg tredjedel (35 %) fått undervisning i säkra lösenord.

”Jag har bra koll på vilka de kommunicerar med”

Esther, förälder till tre barn på låg-, mellan- och högstadiet

Vad märker du att barnen lär sig om internet i skolan?

De använder datorn för att göra vissa läxor, de får exempelvis en del uppgifter att fota saker och ladda upp. Sedan märker jag även att de pratar om vilka webbsidor barnen ska vara på och vilka som är tillförlitliga, men kanske inte så mycket att de lär sig hur de ska undersöka om en källa är pålitlig. Men det är ju komplicerat, så det tänker jag att det kommer i takt med att de blir äldre.

Vad krävs av dig som förälder att hjälpa barnen med läxorna via datorn?

När de stöter på problem, till exempel om de ska spela in något och det inte funkar eller om de inte förstår ett filformat, då måste jag vara tillgänglig. Det krävs ju att jag har en förståelse för programmen och hur datorn är uppbyggd för att kunna vara stödet de behöver. Jag är ju deras IT-support generellt, jag hjälper dem att registrera konton på andra tjänster och så. Då får jag även koll på vilka tjänster de använder.

Känner du dig insatt i barnens digitala liv?

Kanske inte så insatt som jag skulle vilja vara, men det beror på att jag inte har skaffat kunskap om vissa sociala medier som de använder. När de sätter sig med plattorna hemma blir det lugnt, och då kan det vara lätt för mig att glömma bort att ha lite koll på vad de gör. Men jag försöker

sätta mig ibland och titta och även be dem berätta. Och även se till att lyssna när min dotter berättar om exempelvis Therese Lindgren som hon följer. Men jag känner att jag har bra koll på vilka de kommunicerar med.

Känner du dig trygg i att barnen får lära sig om den digitala världen i skolan?

Ja, det tycker jag. Det är ändå en verksamhet som jag kan ställa krav på. Jag vet exempelvis att de pratar om nätmobbning som fenomen, och det är bra. Sedan skulle jag önska att de även fick lära sig mer om hur man håller en god ton mot varandra på nätet. Att det är lätt att missförstå när man kommunicerar med varandra i skrift.

Internet blir allt viktigare för skolbarnen

Barn som går i skolan uppfattar internet som allt viktigare, såväl i privatlivet som i skolan. De senaste åren har andelen som tycker att internet är viktigt ökat och i både högstadiet och gymnasiet är det fler som uppger att internet är viktigt för skolarbete än som anser att internet är viktigt i privatlivet. Skolbarn känner sig i högre grad delaktiga i det digitala samhället än internetanvändarna i stort. Det är särskilt tydligt bland äldre elever. Nästan var tredje skolbarn har utsatts för näthat. De som har fått undervisning i hur man skyddar sig mot mobbning utsätts i lägre grad för näthat än de som inte fått undervisning.

- 86 procent av skolbarnen anser att internet är viktigt i skolan.
- 85 procent av skolbarnen anser att internet är viktigt i privatlivet.
- 80 procent av skolbarnen känner sig delaktiga i det digitala samhället.
- 66 procent av de som fått utbildning i källkritik uppger att de kan avgöra om information på internet är sann eller falsk. Bland de som inte fått utbildning är siffran 47 procent.
- 29 procent av skolbarnen har utsatts för näthat. Var tionde pojke i högstadiet utsätts för näthat varje vecka.

Internet för studier blir viktigare med åldern

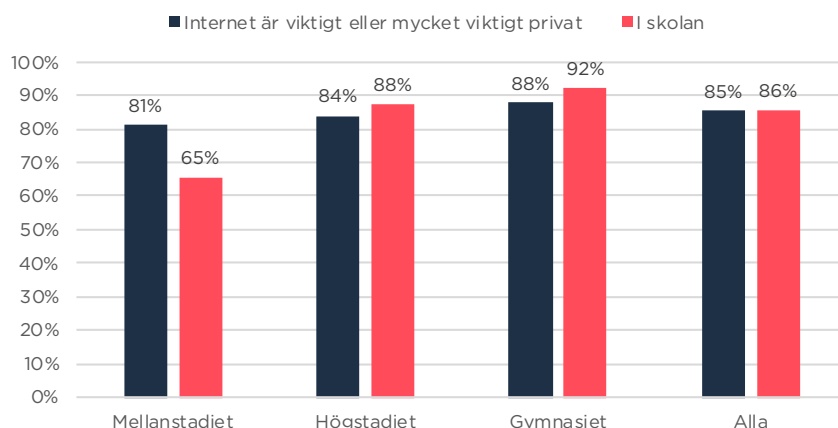

Diagram 5.1. Andel av eleverna i mellanstadiet, högstadiet och gymnasiet som värderar internet som viktigt eller mycket viktigt i privatlivet och för studier, år 2018. Övriga svarsalternativ är varken viktigt eller oviktigt, inte viktigt och inte alls viktigt.

För mellanstadiet är internet viktigare i privatlivet än för studierna. För de äldre skolbarnen, på högstadiet och gymnasiet, är förhållandet det omvända. Här är internet något viktigare för studierna än i privatlivet.

81 procent av mellanstadieterna uppger att internet är viktigt eller mycket viktigt privat i vardagslivet medan 65 procent uppger att det är viktigt eller mycket viktigt.

I högstadiet och gymnasiet uppger 84 respektive 88 procent att internet är viktigt eller mycket viktigt i privatlivet och 88 respektive 92 procent uppger att internet är viktigt eller mycket viktigt i studierna.

Internet viktigast för äldre skolbarn

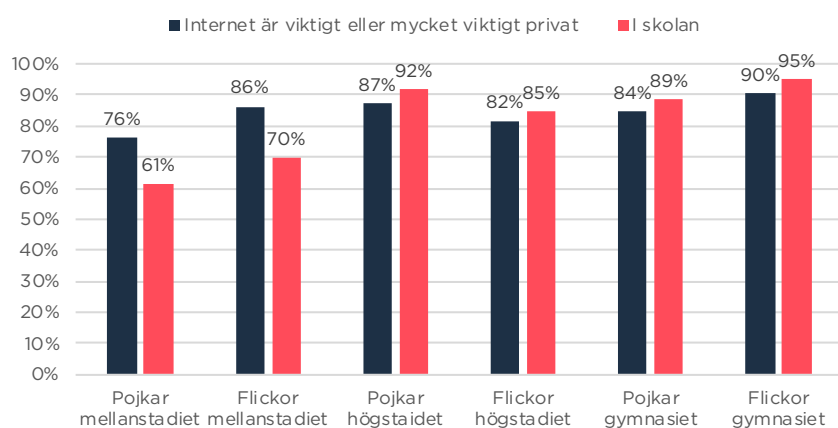

Diagram 5.2. Andel av eleverna i mellanstadiet, högstadiet och gymnasiet som värderar internet som viktigt eller mycket viktigt i privatlivet respektive skolan, fördelat på skolålder, år 2018.

I mellanstadiet är det flickorna som anser att internet är viktigast, såväl i privatlivet som i skolan. I högstadiet anser pojkar att internet är viktigast, såväl privat som i skolan och i gymnasiet har pojkar och flickor åter bytt plats, så att flickorna anser internet vara viktigast i såväl privatlivet som för studier.

Internet har blivit viktigare för skolbarnen

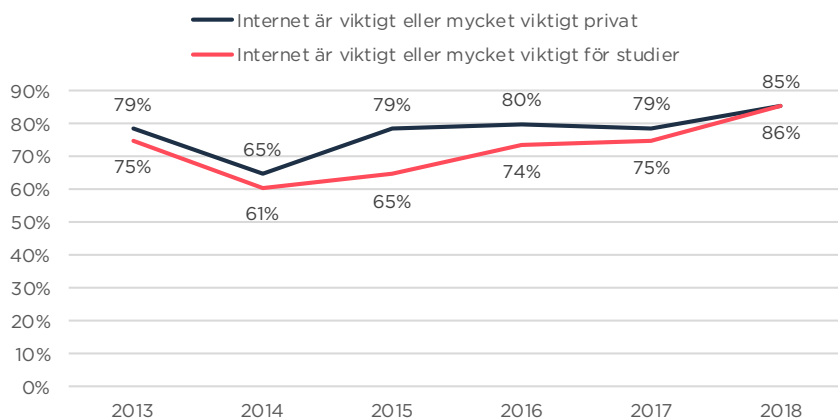

Diagram 5.3. Andel av eleverna i mellanstadiet, högstadiet och gymnasiet som värderar internet som viktigt eller mycket viktigt i privatlivet respektive skolan, år 2013-2018. * 2013 och 2014 var andelen gymnasieelever i undersökningen högre.

Andelen skolbarn som uppfattar internet som viktigt eller mycket viktigt i privatlivet har ökat med 20 procentenheter sedan 2014, från 65 till 85 procent. Att anse att internet är viktigt eller mycket viktigt för skolarbetet har däremot ökat ännu mer, från 61 till 86 procent. Bara sedan 2017 har andelen skolbarn som anser att internet är viktigt för skolarbetet ökat med elva procentenheter, från 75 till 86 procent.

Flickor känner sig mer delaktiga i det digitala samhället

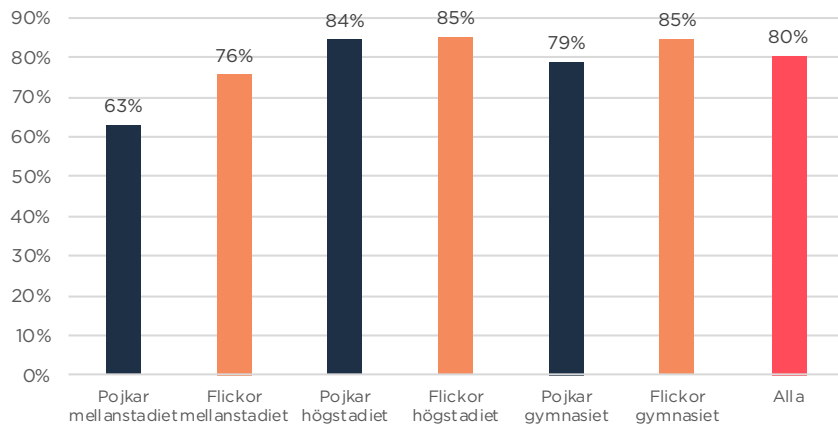

Diagram 5.4. Andel av eleverna i mellanstadiet, högstadiet och gymnasiet som känner sig delaktiga i det digitala samhället till stor del eller helt och fullt, fördelat på skolår och kön, år 2018. Övriga svarsalternativ var "Nej, inte alls", samt "Ja, men bara lite" samt "Vet ej".

För alla skolåldrar känner sig flickor mer delaktiga i det digitala samhället än pojkar. Bland pojkar på mellanstadiet uppger 63 procent att de känner sig delaktiga i det digitala samhället medan 76 procent av flickorna gör det. På högstadiet har delaktigheten ökat till 84 procent av pojkarna och 85 procent av flickorna. I gymnasiet har delaktigheten åter sjunkit hos pojkarna till 79 procent medan flickorna ligger kvar på 85 procent.

Det är värt att notera att det enbart är pojkar på mellanstadiet som känner sig mindre delaktiga i det digitala samhället än genomsnittet bland alla svenskar. (Se *Svenskarna*

och internet 2018.) 66 procent av alla svenskar känner sig helt och fullt eller till stor del delaktiga i det digitala samhället. Alla andra skolbarn känner sig alltså delaktiga i högre grad än samhället i stort. Delaktigheten när det gäller vuxna påverkas dock av att de allra äldsta känner sig mycket mindre delaktiga i det digitala samhället än övriga vuxna.

Skolbarn känner sig mer delaktiga

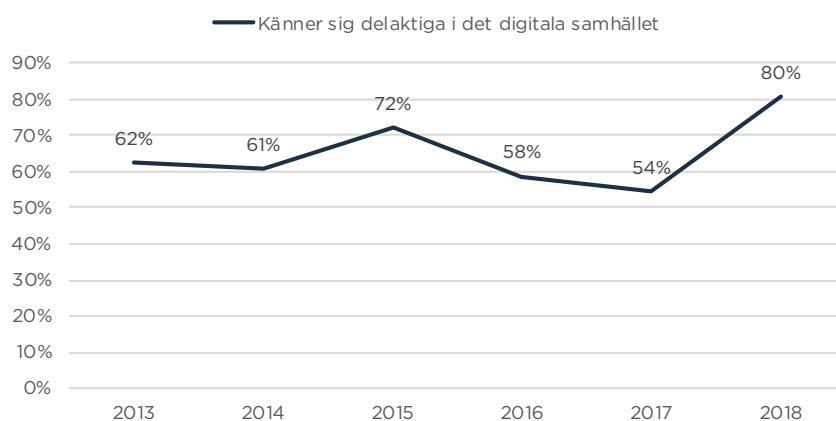

Diagram 5.5. Andel av eleverna i mellanstadiet, högstadiet och gymnasiet som känner sig delaktiga i det digitala samhället till stor del eller helt och fullt, år 2013-2018. Övriga svarsalternativ var "Nej, inte alls", samt "Ja, men bara lite" samt "Vet ej". * 2017 och tidigare formulerades frågan: "Känner du dig delaktig i dagens informations-samhälle?"

Känslan av delaktighet i det digitala samhället bland skolbarn har varierat de senaste åren. 2018 har den ökat från 54 till 80 procent. Årets siffra på 80 procent är dock dock högre än den varit sedan 2013 då frågan ställdes till skolbarn för första gången.

Självssäkerhet i googlande sjunker

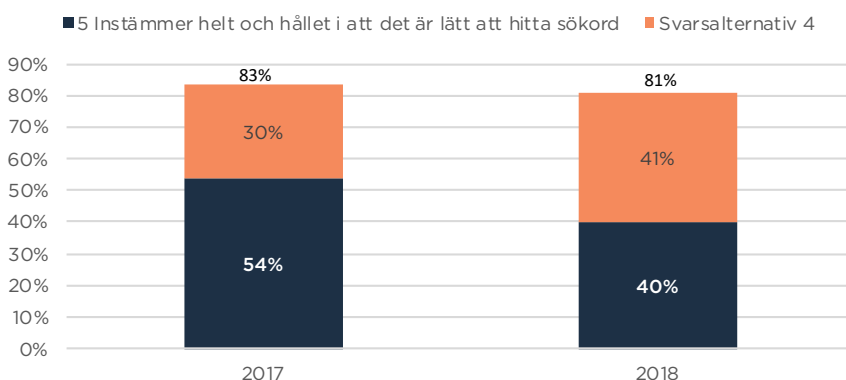

Diagram 5.6. Andel av eleverna i mellanstadiet, högstadiet och gymnasiet som angivit svarsalternativ 5 "instämmer helt och hållet" i påståendet att det är lätt att hitta sökord när man googlar samt svarsalternativ 4. Övriga svarsalternativ var 1-3, där 1 var "instämmer inte alls", år 2017-2018.

81 procent av skolbarnen uppger att det är lätt att hitta sökord när man söker på internet (googlar). Det är en liten minskning från 83 procent 2017.

När man tittar enbart på det högsta svarsalternativet 5, där de svarande "instämmer

helt och hållet” i påståendet att det är lätt att hitta sökord är minskningen tydligare. I år uppger 40 procent av skolbarnen att de instämmer helt och hållet i att det är lätt att hitta sökord. Motsvarande siffra 2017 är 54 procent. Den här minskningen återfinns även hos vuxna internetanvändare (se *Svenskarna och internet 2018*) och kan bero på en allmän diskussion om hur Googles algoritmer påverkar sökresultaten. Den här minskningen i självförtroende i googling behöver alltså inte bero på att skolbarnen blivit sämre på att söka, utan kan istället ha att göra med att de blivit mer medvetna om hur tekniken fungerar.

Pojkar mer självsäkra i googlande

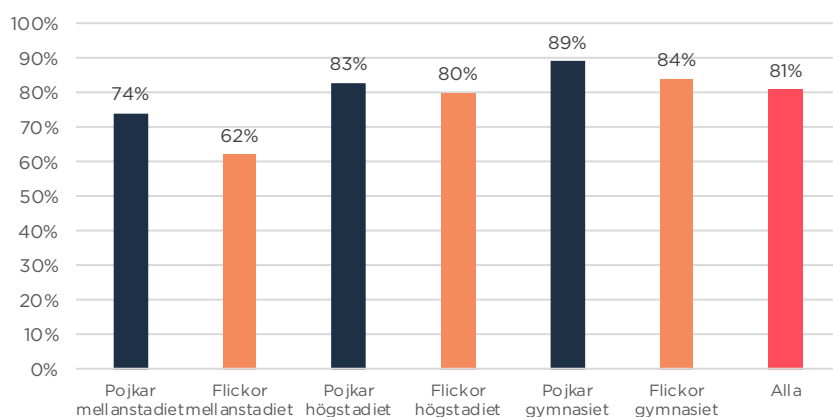

Diagram 5.7. Andel av eleverna i mellanstadiet, högstadiet respektive gymnasiet som angivit svarsalternativ 5 "instämmer helt och hållet" i påståendet att det är lätt att hitta sökord när man googlar samt svarsalternativ 4. Övriga svarsalternativ var 1-3, där 1 var "instämmer inte alls". Fördelat på kön, år 2018.

Pojkar i alla skolåldrar uppger i högre grad än flickor att de har lätt att hitta sökord när de googlar. Skillnaden är störst bland mellanstadiebarnen där 74 procent av pojkarna uppger att det är lätt att hitta sökord och bara 62 procent av flickorna. På högstadiet har skillnaden sjunkit till 3 procentenheter, där 83 procent av pojkarna och 80 procent av flickorna uppger att det är lätt att hitta sökord. På gymnasiet har skillnaden åter ökat. 89 procent av pojkarna och 84 procent av flickorna uppger att det är lätt att hitta sökord.

Bland alla svenska internetanvändare uppger 84 procent att det är lätt att hitta sökord när man googlar.

Lättare att googla när man har egen utrustning i skolan

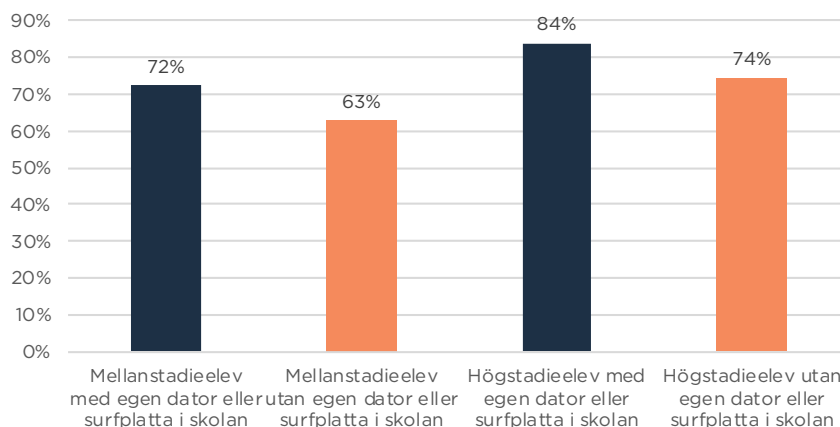

Diagram 5.8. Andel av eleverna i mellanstadiet och högstadiet som angivit svarsalternativ 5 "instämmer helt och hållet" i påståendet att det är lätt att hitta sökord när man googlar samt svarsalternativ 4. Övriga svarsalternativ var 1-3, där 1 var "instämmer inte alls". Fördelat på om eleven har en dator eller surfplatta att använda som en egen i skolan, år 2018.

Elever som har tillgång till en dator eller surfplatta i skolan som han eller hon kan använda som sin egen uppger att det är lättare att hitta sökord när man söker på internet än de elever som inte har en egen dator eller surfplatta i klassrummet. Det skiljer mellan 9 och 10 procentenheter mellan de som angivit svarsalternativ 4 och 5 på en femgradig skala hur mycket de instämmer i påståendet att det är lätt att hitta sökord. 72 procent av eleverna med egen utrustning på mellanstadiet tycker att det är lätt att hitta sökord, jämfört med 63 procent som inte har egen utrustning. 84 procent av eleverna med egen utrustning på högstadiet tycker att det är lätt att hitta sökord, jämfört med 74 procent som inte har egen utrustning.

Kunskap om integritetsinställningar ökar på högstadiet

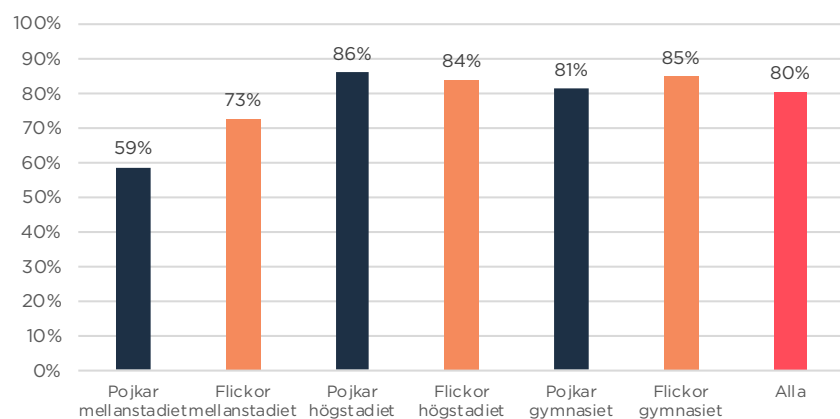

Diagram 5.9. Andel av eleverna i mellanstadiet, högstadiet respektive gymnasiet som angivit svarsalternativ 5 "instämmer helt och hållet" i påståendet att de kan ändra inställningar för vilka som kan ta del av deras innehåll i sociala medier samt svarsalternativ 4. Övriga svarsalternativ var 1-3, där 1 var "instämmer inte alls". Fördelat på kön, år 2018.

Kunskap om hur man ställer in integritetsinställningar i sociala medier för att bestämma vem som kan ta del av innehållet är lägre på mellanstadiet än bland äldre barn. Fram-

förallt pojkarna har lägre kunskap om integritetsinställningar på mellanstadiet (59 %) jämfört med flickorna (73 %). Det kan bero på att det är mycket vanligare att flickor på mellanstadiet använder sociala medier (95 %) än att pojkar gör det (65 %). Vanligaste sociala medier-tjänsten hos mellanstadiebarnen är Instagram, där 61 procent av flickorna och 36 procent av pojkarna uppger att de använder det.

På högstadiet har skillnaden mellan pojkar och flickor utjämnats. Där uppger 86 procent av pojkarna och 84 procent av flickorna att de kan ändra integritetsinställningarna i sociala medier. Här har också användandet av sociala medier blivit mer jämställt. Lika många flickor (95 %) använder sociala medier men pojkarnas användning har ökat till 92 procent. I högstadiet har Snapchat gått om Instagram både för flickor (94 %) och pojkar (89 %).

På gymnasiet uppger 85 procent av flickorna och 81 procent av pojkarna att de vet hur man ändrar integritetsinställningarna i sociala medier. Vanligaste sociala medietjänsten är fortfarande Snapchat. 96 procent av flickorna och 86 procent av pojkarna använder Snapchat.

Fyra av fem kan skapa och ladda upp innehåll

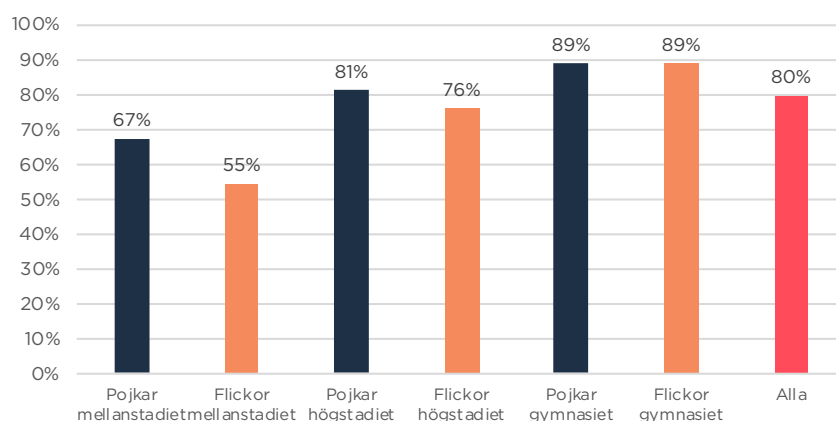

Diagram 5.10. Andel av eleverna i mellanstadiet, högstadiet respektive gymnasiet som angivit svarsalternativ 5 "instämmer helt och hållet" i påståendet att de kan skapa och ladda upp innehåll på nätet samt svarsalternativ 4. Övriga svarsalternativ var 1-3, där 1 var "instämmer inte alls". Fördelat på kön, år 2018.

Pojkar i mellanstadiet och högstadiet är mer självsäkra än flickor i samma skolålder när det gäller att skapa och ladda upp innehåll på internet. I gymnasiet har skillnaden dock utjämnats.

Två tredjedelar (67 %) av pojkarna i mellanstadiet och drygt hälften (55 %) av flickorna uppger att de kan skapa och ladda upp innehåll på nätet. I högstadiet ligger fortfarande pojkarna högre med 81 procent, medan flickorna har ökat till 76 procent.

I gymnasiet uppger 89 procent av såväl pojkarna som flickorna att de vet hur man skapar och laddar upp innehåll på nätet.

Två av tre skolbarn kan värdera information i sociala medier

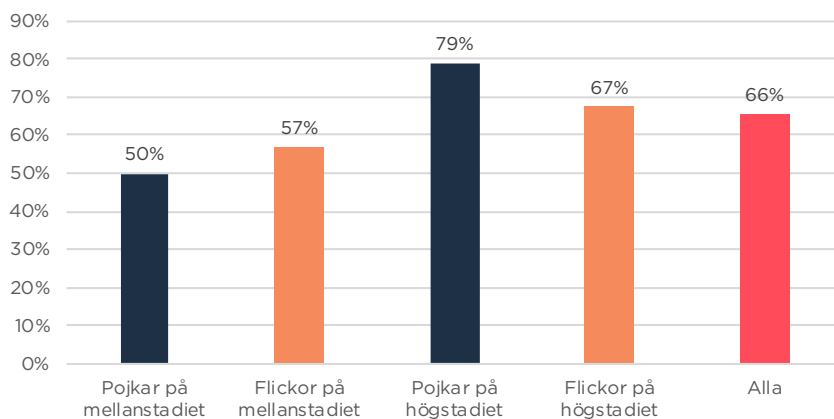

Diagram 5.11. Andel av eleverna i mellanstadiet och högstadiet som angivit svarsalternativ 5 "instämmer helt och hållet" i påståendet att de kan värdera information i sociala medier samt svarsalternativ 4. Övriga svarsalternativ var 1-3, där 1 var "instämmer inte alls". Fördelat på kön, år 2018.

57 procent av flickorna och 50 procent av pojkarna på mellanstadiet uppger att de kan värdera information i sociala medier. På mellanstadiet använder 65 procent av pojkarna och 95 procent av flickorna sociala medier.

På högstadiet har pojkarnas självförtroende när det gäller att värdera information ökat starkt till 79 procent, medan 67 procent av flickorna uppger att de kan värdera information i sociala medier. 92 procent av pojkarna och 95 procent av flickorna på högstadiet använder sociala medier.

Äldre elever bättre på att avgöra om information är sann

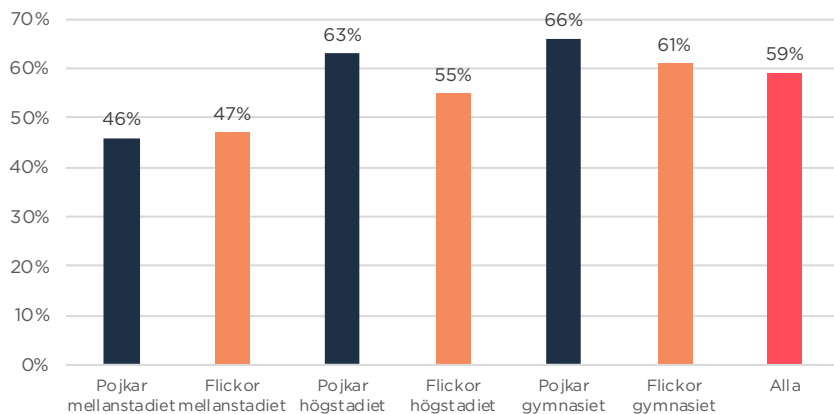

Diagram 5.12. Andel av eleverna i mellanstadiet, högstadiet och gymnasiet som angivit svarsalternativ 5 "instämmer helt och hållet" i påståendet att de kan avgöra om information på nätet är sann eller falsk samt svarsalternativ 4. Övriga svarsalternativ var 1-3, där 1 var "instämmer inte alls". Fördelat på kön, år 2018.

Även när det gäller att avgöra om information på internet i stort, och inte enbart i sociala medier, är sann eller falsk ökar pojkarnas självförtroende efter mellanstadiet. På mellanstadiet uppger i stort sett lika många pojkar (46 %) som flickor (47 %) att de kan avgöra om information på nätet är sann eller falsk. På högstadiet bedömer 63 procent av pojkarna

na och 55 procent av flickorna att de kan avgöra om information på nätet är sann eller falsk. På gymnasiet har andelen ökat ytterligare, till 66 procent för pojkar och 61 procent för flickor.

Fler utbildade i källkritik kan avgöra om information är sann

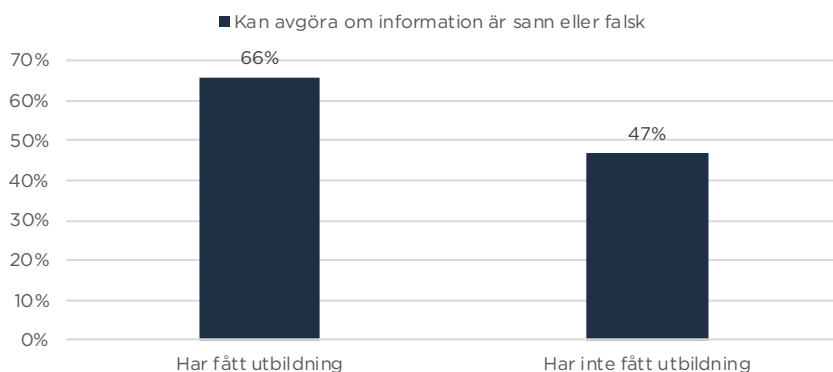

Diagram 5.13. Andel av eleverna i mellanstadiet och högstadiet som uppger att de kan avgöra om information på nätet är sann eller falsk, fördelat på om de fått undervisning i källkritik eller inte, år 2018.

De som fått utbildning i källkritik i skolan har mycket större självförtroende i att kunna avgöra om information på nätet är sann eller falsk än de som inte fått det. Två tredjedelar (66 %) av eleverna i mellan- och högstadiet som har fått utbildning i källkritik uppger att de kan avgöra om information är sann eller falsk på nätet. Bara knappt hälften (47 %) av de som inte fått utbildning uppger att de kan avgöra sanningshalten av information på nätet.

Flickor på mellanstadiet och pojkar på högstadiet i topp för kunskap om skydd mot kränkningar

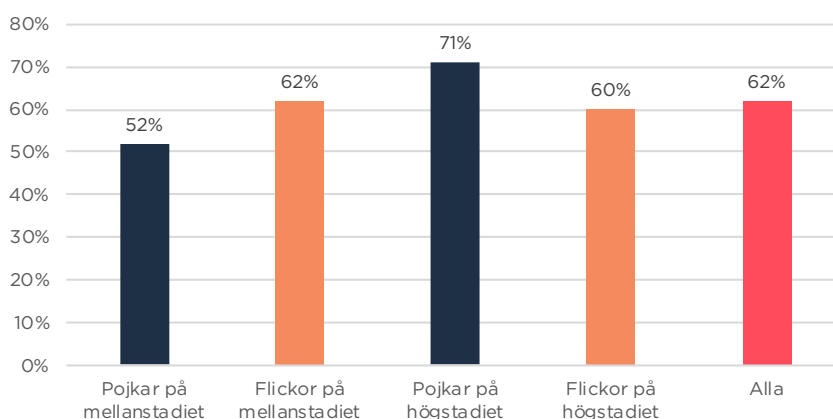

Diagram 5.14. Andel av eleverna i mellanstadiet och högstadiet som säger att de vet hur man skyddar sig mot kränkningar på nätet, fördelat på kön, år 2018.

I mellanstadiet uppger fler flickor (62 %) än pojkar (52%) att de vet hur man skyddar sig mot kränkningar på nätet. På högstadiet är siffrorna omvända. Andelen pojkar som uppger att de vet hur man skyddar sig mot kränkningar på nätet har ökat till 71 procent,

medan andelen flickor som uppger detsamma minskat med två procentenheter till 60 procent.

Fler av de som fått utbildning i hur man skyddar sig mot kränkningar på nätet uppger också att de vet hur man gör för att skydda sig mot kränkningar. 68 procent av de som fått utbildning vet hur de ska skydda sig mot kränkningar, jämfört med 62 procent av samtliga elever.

Både på mellan- och högstadiet är det vanligare att flickor utsätts för näthat än att pojkar gör det. (Se diagram 5.15.)

Över var tredje gymnasieelev har utsatts för näthat

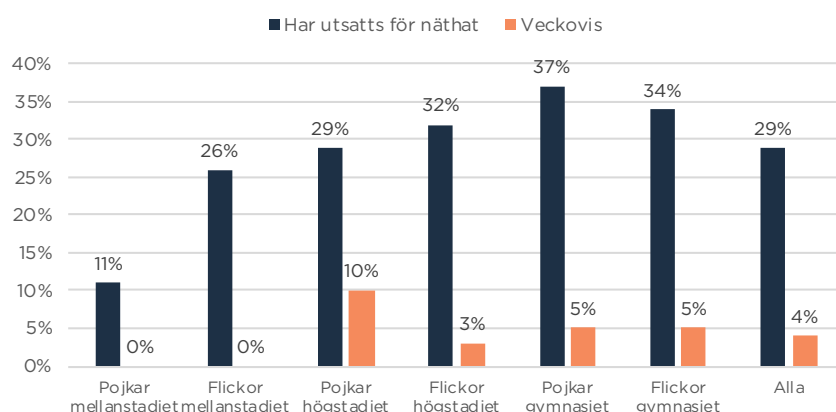

Diagram 5.15. Andel av eleverna i mellanstadiet, högstadiet och gymnasiet som har blivit utsatta för näthat eller att någon skrivit negativt om dem på internet, fördelat på kön, år 2018.

Det är vanligare att flickor någon gång har utsatts för näthat eller att någon skrivit negativt om dem på nätet (33 %) än pojkar (28 %). Däremot är det vanligast att pojkar på gymnasiet någon gång har utsatts för näthat (37 %), jämfört med flickor (34 %). På mellanstadiet är det däremot mer ovanligt att pojkar utsätts för näthat (11 %) än flickor (26 %). På högstadiet uppger 29 procent av pojkarna och 32 procent av flickorna att de någon gång utsatts för näthat. 10 procent av pojkarna på högstadiet uppger att de utsätts för näthat varje vecka.

Bland de som har fått undervisning i hur man skyddar sig mot mobbning på nätet är det färre som drabbas av näthat (23 %), jämfört med de skolbarn som inte fått utbildning (45 %).

Det finns däremot inget samband mellan hur bra eleverna själva upplever att de har kunskap i att skydda sig mot mobbning på nätet och om de utsätts för näthat eller inte.

75 procent av dem som utsattes för näthat upplevde det som inte särskilt allvarligt, 18 procent upplevde det som ganska allvarligt och 1 procent som mycket allvarligt. Bland de flickor som utsattes för näthat var det vanligare att fler upplevde det som ganska eller mycket allvarligt (26 %). 10 procent av pojkarna som utsattes för näthat upplevde det som ganska eller mycket allvarligt.

Metod

Materialet i denna rapport baserar sig på Internetstiftelsens undersökning *Svenskarna och internet 2018* om inget annat anges. *Svenskarna och internet* är en årlig undersökning som ursprungligen genomfördes av World Internet Institute, men sedan år 2010 står Internetstiftelsen som huvudman.

Med elevernas ålder avses i denna rapport det antal år eleverna fyller i år, 2018, vilket innebär att de som är födda år 2007 räknas som 11-åringar och de som är födda 1999 räknas som 19-åringar oavsett när på året de är födda. Årets undersökning, *Svenskarna och internet 2018*, genomfördes under februari-mars 2018. Det innebär att 11-13 åringarna gick på mellanstadiet, 14-16 åringarna gick på högstadiet och 17-19 åringarna gick på gymnasiet vid intervjutillfället.

I denna rapport behandlas framför allt data från de 11-16 åringar som, med föräldrarnas samtycke, deltog i ungdomspanelen samt de 17-19 åringar som deltog i vuxenpanelen.

Antal deltagare i olika åldrar

Ålder i år (2018)	Antal intervjuade	Andel pojkar	Andel flickor
11-13 år (Mellanstadiet)	91	51%	49%
14-16 år (Högstadiet)	151	42%	58%
17-19 år (Gymnasiet)	216	42%	58%
Totalt 11-19 år	458	44%	56%

Av dessa var 44 procent pojkar och 56 procent flickor. 58 procent uppgav att de bor i staden och 40 procent på landsbygden. Dessutom har 246 föräldrar intervjuats.

I rapporten intervjuas två elever, en förälder och en lärare, som illustrationer till statistiken. Dessa personer har inte deltagit i undersökningen och är inte tänkta att vara representativa för statistiken. Ebba är dotter till Esther, i övrigt har personerna inte någon koppling till varandra.

Se metodavsnittet i *Svenskarna och internet 2018* för detaljer kring upplägg och urval för hela studien: www.svenskarnaochinternet.se.

**INTERNET
STIFTELSEN**

www.svenskarnaochinternet.se